

Jaarrekening 2024

Hoogheemraadschap

De Stichtse Rijnlanden

Vast te stellen in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 9 juli 2025

DM2058102 V3

Adres

Poldermolen 2
Postbus 550
3990 GJ Houten

Telefoon

(030) 634 57 00

Fax

(030) 634 59 99

E-mail

post@hdsr.nl

Internet

www.hdsr.nl

Inhoudsopgave

Inleiding en leeswijzer	3
1. Samenvatting jaarrekening 2024	4
1.1 Exploitatie	4
1.2 Voorstel tot bestemming van het resultaat	6
2. Balans per 31 december 2024	7
2.1 Balans per 31 december 2024.....	7
2.2 Toelichting jaarrekening 2024.....	8
2.2.1 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	8
2.2.2 Toelichting balans per 31 december 2024	11
2.3 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	22
3. Rekening naar programma's	26
3.1 Exploitatierekening naar programma's	27
4. Rekening naar kostendragers	28
4.1 Exploitatierekening naar kostendragers.....	28
4.2. Toelichting kostendragers	29
4.2.1.Toelichting kostendrager Watersysteemheffing	29
4.2.2. Toelichting kostendrager Zuiveringsheffing	30
5. Rekening naar kosten- en opbrengstsoort	32
5.1 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoort.....	32
5.2 Toelichting rekening naar kosten- en opbrengstsoort	32
6. Specificaties	38
6.1 Specificatie onderhanden werk en restant krediet per 31-12-2024.....	39
6.2 Staat van vaste schulden.....	40
6.3 Bijlage verantwoording Sisa	41
7. Controleverklaring	42
8. Besluit	48

Inleiding en leeswijzer

Inleiding

De jaarrekening is een financieel verantwoordingsdocument en wordt ter vaststelling aangeboden aan het algemeen bestuur. Door de vaststelling van de jaarrekening verleent het algemeen bestuur aan het college décharge ten aanzien van het financieel beheer. In het bestuursverslag, dat separaat wordt aangeboden, wordt nader ingegaan op het financiële beleid en de programmaverantwoording.

Conform artikel 103 van de Waterschapswet en artikel 11 van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie bieden wij u hierbij de jaarrekening 2024 van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden ter vaststelling aan.

Aan de hand van de begroting en begrotingswijzigingen (BW) worden de kaders door het algemeen bestuur vastgesteld en via de jaarrekening wordt gecontroleerd of de uitvoering binnen deze kaders heeft plaatsgevonden.

De accountant geeft een getrouwheidsoordeel en een oordeel over de financiële rechtmatigheid van de totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties van de jaarrekening. Naar aanleiding van de controle door de accountant is een goedkeurende controleverklaring voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid verstrekt.

In de vergadering van het algemeen bestuur op 9 juli 2025 wordt de jaarrekening behandeld en vastgesteld.

Leeswijzer

Door het algemeen bestuur zijn in de vergaderingen van 9 oktober 2024 en 18 december 2024 begrotingswijzigingen voor het verslagjaar 2024 in de exploitatie vastgesteld.

In de jaarrekening worden positieve resultaten als voordeel (V) en negatieve resultaten als nadeel (N) vermeld. De samenvatting en het voorstel tot bestemming van het saldo zijn in hoofdstuk 1 opgenomen. In hoofdstuk 2 staat de balans met de daarbij behorende toelichtingen. In hoofdstuk 3 tot en met 5 zijn de exploitatierekeningen naar programma's, kostendragers en kosten- en opbrengstsoorten weergegeven. In hoofdstuk 6 zijn specificaties van onderhanden werk inclusief kredietruimte van de lopende investeringsprojecten en de staat van vaste schulden opgenomen. In hoofdstuk 7 is de controleverklaring toegevoegd.

Behandeling bestuur

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden stemt in met de concept jaarrekening 2024 en legt deze voor aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur is het bevoegd orgaan voor het vaststellen van de jaarrekening op grond van artikel 104, lid 1 van de Waterschapswet. Op grond van artikel 105 van de Waterschapswet nemen de leden van het dagelijks bestuur niet deel aan stemmingen over besluiten als bedoeld in het eerste, tweede en vierde lid van artikel 104.

Publicatie

De definitieve jaarstukken worden via bekendmakingen openbaar gemaakt.

Op het moment dat de jaarstukken 2024 door het college aan het algemeen bestuur worden voorgelegd zijn de documenten voor iedereen beschikbaar. Ook worden de jaarstukken 2024 digitaal op de website www.hdsr.nl gepubliceerd.

1. Samenvatting jaarrekening 2024

1.1 Exploitatie

Exploitatierekening naar programma	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Verschil na BW/ realisatie	
Watersysteembeheer	57.300	69.676	70.442	65.956	4.486	V
Robuust en gezond watersysteem						
Waterveilige leef- en werkomgeving						
Zuiveringsbeheer	58.208	55.829	55.388	55.113	275	V
Zuiver afvalwater, energieneutraal en circulair						
Bestuur en organisatie	40.759	46.030	44.905	43.781	1.124	V
Bestuur, middelen en maatschappij						
Waterbewust leven/genieten van water						
Netto lasten	156.267	171.535	170.735	164.850	5.885	V
Exploitatierekening naar kostendragers						
Watersysteemheffing	79.310	94.532	94.691	89.598	5.093	V
Zuiveringsheffing	76.957	77.003	76.044	75.252	792	V
Netto lasten	156.267	171.535	170.735	164.850	5.885	V

Exploitatierekening naar kostensoort	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Verschil na BW/ realisatie	
Rente	8.428	8.770	8.770	8.572	198	V
Afschrijvingen	29.560	30.640	29.889	29.905	-16	N
Personeelslasten	71.640	84.773	84.015	78.377	5.638	V
Overige lasten	88.224	89.221	91.068	87.388	3.680	V
Totaal lasten	197.852	213.404	213.742	204.242	9.500	V
Overige opbrengsten	21.089	19.840	20.978	22.645	1.667	V
Interne verrekeningen	20.496	22.029	22.029	16.747	-5.282	N
Totaal overige baten	41.585	41.869	43.007	39.392	-3.615	N
Netto lasten (totaal te dekken)	156.267	171.535	170.735	164.850	5.885	V
Netto belastingopbrengsten	142.685	157.378	156.678	156.153	-525	N
Resultaat voor mutaties reserves	-13.582	-14.157	-14.057	-8.697	5.360	V

Netto belastingopbrengst per categorie	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Verschil na BW/ realisatie	
Watersysteemheffing ingezetenen	32.525	37.092	37.292	37.237	-55	N
Watersysteemheffing gebouwd	41.064	45.283	45.783	45.846	63	V
Watersysteemheffing ongebouwd	6.294	6.698	6.898	6.985	87	V
Watersysteemheffing natuur	76	83	83	86	3	V
Verontreinigingsheffing	108	220	220	270	50	V
Zuiveringsheffing	62.618	68.002	66.402	65.729	-673	N
Netto belastingopbrengsten	142.685	157.378	156.678	156.153	-525	N

Bedragen zijn in duizenden euro's, V = voordeel, N = nadeel

De bedragen in kolom "Verschil begroting/rekening" worden toegelicht in het bestuursverslag 2024, bijlage 1.

Resultaat

In 2024 is een negatief exploitatieresultaat van € 8,391 miljoen gerealiseerd na mutaties bestemmingsreserves. De mutaties reserves zijn al bestemd op basis van de begroting 2024 en eerder vastgestelde besluiten. Op hoofdlijnen is het resultaat als volgt opgebouwd:

Exploitatierekening per kostensoort	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	
Totale lasten	197.852	213.404	213.742	204.242	9.500	V
Totale baten (incl. geactiveerde lasten)	41.585	41.869	43.007	39.392	-3.615	N
Netto lasten (totaal te dekken)	156.267	171.535	170.735	164.850	5.885	V
Netto belastingopbrengsten	142.685	157.378	156.678	156.153	-525	N
Resultaat voor mutaties reserves	-13.582	-14.157	-14.057	-8.697	5.360	V
Mutaties bestemmingsreserves	3.794	2.365	3.186	306	-2.880	N
Nog te bestemmen resultaat	-9.788	-11.792	-10.871	-8.391	2.480	V
Mutatie algemene reserve	533	0	0	0	0	
Mutatie egalisereserve WSH	715	3.331	1.869	-488	-2.357	
Mutatie egalisereserver ZH	8.540	8.461	9.002	9.209	207	
Mutatie bestemmingsreserve Verkiezingen	0	0	0	-330	-330	
Saldo na bestemming resultaat	0	0	0	0	0	

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting op hoofdlijnen

Het negatieve exploitatieresultaat voor nog te bestemmen resultaat over 2024 is € 2,480 miljoen minder negatief dan begroot. In paragraaf 5.2 Toelichting rekening naar kosten- en opbrengstsoort worden de verschillen tussen de begroting en de realisatie uitgebreid toegelicht. Hieronder volgen de belangrijkste verschillen tussen de begroting na begrotingswijzigingen en de realisatie in het jaar 2024.

Voordelen (V)	
Lasten	
• Lagere kapitaallasten	182
• Lagere personeelslasten	5.638
• Lagere overige lasten	3.680
Baten	
• Hogere opbrengst personeelsbaten (inclusief voorziening pensioen)	595
• Hogere opbrengst financiële baten	184
• Hogere opbrengst overige baten	888
Totaal	11.167

Nadelen (N)	
Baten	
• Lagere opbrengst interne verrekeningen	5.282
• Lagere opbrengst waterschapsbelastingen	525
• Lagere onttrekking bestemmingsreserves	2.880
Totaal	8.687

Vershil begroting na BW en rekening	2.480
--	--------------

Bedragen zijn in duizenden euro's

1.2 Voorstel tot bestemming van het resultaat

Voorgesteld wordt het nog te bestemmen negatief exploitatieresultaat van € 8,391 miljoen de volgende bestemming te geven:

Nog te bestemmen exploitatieresultaat 2024	Voorstel verdeling resultaat 2024	
Bestemmingsreserve tariefseglisatie Watersysteemheffing (toevoeging)		488
Bestemmingsreserve tariefseglisatie Zuiveringsheffing (onttrekking)		-9.209
Overige bestemmingsreserve verkiezingen (toevoeging)		330
Mutatie reserves bestemming resultaat (onttrekking)		-8.391

Bedragen zijn in duizenden euro's

De verdeling van watersysteemheffing per belastingcategorie is conform het besluit zesde wijziging kostentoedelingsverordening 2009 Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 4 oktober 2023.

Reservepositie

Voor een toelichting op de reservepositie, mutaties reserves en resultaatbestemming verwijzen wij u naar pagina 15 t/m 19 van de jaarrekening.

Reserve positie	Saldo na resultaat 2023	Mutaties 2024 na BW	Mutaties reserves 2024 (AB besluit)	Saldo na mutaties 2024	Voorstel bestemming resultaat 2024	Saldo na bestemming resultaat 2024
Watersysteemheffing	5.436			5.436		5.436
Zuiveringsheffing	6.844			6.844		6.844
Totaal algemene reserves	12.280			12.280		12.280
Watersysteemheffing ingezetenen	3.084		15.388	18.472	-424	18.048
Watersysteemheffing gebouwd	9.081		18.612	27.693	296	27.989
Watersysteemheffing ongebouwd	-552		2.602	2.050	619	2.669
Watersysteemheffing natuur	23		36	59	-3	56
Zuiveringsheffing	35.941		95	36.036	-9.209	26.827
Totaal reserves tariefseglisatie	47.577	0	36.733	84.310	-8.721	75.589
Gekanaliseerde Hollandsche IJssel	37.813	-175	-37.638	0		0
Overwaarde SNB	4.900	-350		4.550		4.550
Baggerprogramma	2.385	-819		1.566		1.566
Verkiezingen	0	0		0	330	330
Transitie	2.551	-40		2.511		2.511
ICT	123	-123		0		0
Groen/Blauwe diensten	348	-348		0		0
Impulsregeling	1.247	1.371		2.618		2.618
HWBP projecten	455	0		455		455
Inzet KWA (verdieping)	2.975	57		3.032		3.032
Restauratie Woordersluis	1.167	161		1.328		1.328
Sloop RWZI Utrecht	200	-105	-95	0		0
Asset Management	269	0		269		269
Innovatiefonds	1.000	-74		926		926
Wet open overheid (WOO)	193	139		332		332
Revolving Fund (nieuw)	0	0	1.000	1.000		1.000
Totaal overige bestemmingsreserves	55.626	-306	-36.733	18.587	330	18.917
Totaal	115.483	-306	0	115.177	-8.391	106.786

Bedragen zijn in duizenden euro's

2. Balans per 31 december 2024

2.1 Balans per 31 december 2024

Activa	Ref.	31-12-2024		31-12-2023	
Vaste Activa					
Materiële vaste activa	A	450.254		443.151	
Financiële vaste activa	B	8.925		9.607	
Immateriële vaste activa	C	3.756		4.293	
			462.935		457.051
Vlottende Activa					
Liquide middelen	D	35.013		3	
Kortlopende vorderingen	E	15.362		16.079	
Overlopende activa	F	1.781		1.509	
			52.156		17.591
Totaal			515.091		474.642

Bedragen zijn in duizenden euro's

Passiva	Ref.	31-12-2024		31-12-2023	
Vaste Passiva					
Algemene reserves		12.280		12.813	
Bestemmingsreserve tariefseglisatie		84.310		56.832	
Overige bestemmingsreserves		18.587		55.626	
Nog te bestemmen resultaat		-8.391		-9.788	
Eigen Vermogen	G		106.786		115.483
Voorzieningen	H	5.932		4.985	
Vaste schulden	I	351.133		287.105	
			357.065		292.090
			463.851		407.573
Vlottende Passiva	J				
Netto-vlottende schulden		21.671		51.026	
Overlopende passiva		29.569		16.043	
			51.240		67.069
Totaal			515.091		474.642

Bedragen zijn in duizenden euro's

2.2 Toelichting jaarrekening 2024

2.2.1 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is gebaseerd op de Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording waterschappen. De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Grondslagen waardering balans

Herrubricering

Voor de inzichtelijkheid van de jaarrekening is met betrekking tot de Overlopende passiva een herrubricering doorgevoerd.

Immateriële vaste activa

Bijdrage in activa van derden door het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden zijn opgenomen onder de immateriële vaste activa en worden afgeschreven in 10 jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met eventuele ontvangen investeringsbijdragen en cumulatieve afschrijvingen.

Daarnaast worden de materiële vaste activa, voor zover deze zich nog in het stadium van “Onderhanden werk” bevinden, vermeerderd met de eigen personeelslasten en bouwrente.

Afschrijvingsbeleid

In de “Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie HDSR” zijn de kaders voor het afschrijvingsbeleid door het algemeen bestuur vastgesteld. Vervolgens heeft het college het uit te voeren beleid nader uitgewerkt in de Regeling financieel beheer.

1. Het beleid ten aanzien van waardering en afschrijving van activa omvat in ieder geval:
 - a. investeringen met een verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs lager dan € 25.000, - worden niet geactiveerd;
 - b. de wijze waarop het waterschap omgaat met de verplichtingen uit het Waterschapsbesluit dat de bijdragen van eigen personeel, de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend en de mogelijkheid dat een redelijk deel van de kosten van ondersteunende diensten van het waterschap in de vervaardigingsprijs van vaste activa worden opgenomen;
 - c. de afbakening tussen investering en onderhoud;
 - d. de afschrijvingsmethode;
 - e. overstappen naar één moment van activeren in het jaar op 31-12 van het betreffende jaar van gereed melding;
 - f. toevoegen van activa categorieën met bijbehorende afschrijvingstermijnen.
2. Bijdragen in activa in eigendom van derden worden afgeschreven gedurende het aantal jaren dat de betreffende activa naar verwachting door derden zal worden geëxploiteerd en voor zover de betreffende uitgaven op grond van artikel 4.64 van het Waterschapsbesluit worden geactiveerd.

3. Materiële vaste activa worden lineair afgeschreven in:

Activasoort	afschrijvingstermijn in jaren
Gronden en terreinen	
Grond	0
Vervoermiddelen	
Vervoersmiddelen, machines, apparaten en werktuigen	5
Veeg- en maaiboten	10
Overige bedrijfsmiddelen	
Hardware en eventueel gekoppelde software	3
Overige bedrijfsmiddelen	8
Gebouwen	
Woningen, kantoren, magazijnen en loodsen	40
Herinrichting en verbouwingen	15
Waterkeringen	
Waterkeringen Primair – dijken en dijkverzwaring	40
Waterkering regionaal - hoogte en beschoeiing	10
Waterkering regionaal - stabiliteit en ruimtegebruik	30
Damwanden - hout/ kunststof	30
Damwanden – Staal	50
Watergangen, kunstwerken en gemalen waterkwantiteitsbeheer	
Waterkant: steen/ staal - kade/ damwand	50
Waterkant: kunststof/ hardhouten/ onderwater beschoeiing	25
Waterkant: overige beschoeiing en oevervoorzieningen	10
Ruilverkaveling en landinrichting	25
Watergangen	50
Kunstwerken Civiel/ onderbouw (stalen damwand, sluishoofd, beton)	50
Kunstwerken Bouwkundig/ bovenbouw	30
Kunstwerken Werktuigbouwkundig	20
Kunstwerken Elektrotechnisch	15
Kunstwerken Procesautomatisering en Besturing	10
Kleine kunstwerken watergangen: stuwen, inlaten, duikers, enz.	15
Duurzame energie-opwekking (zon, wind, aquathermie)	15
Levensduurverlenging	10
Zuiveringstechnische werken	
ZTW Civiel	50
ZTW Bouwkundig	30
ZTW Werktuigbouwkundig	20
ZTW Elektrotechnisch	15
ZTW Procesautomatisering en Besturing	10
Innovatieve technieken	15
Duurzame energie opwekking (zon, wind, aquathermie)	15
Levensduurverlenging	10
Persleiding	50
Paden en bruggen	
Paden en bruggen (voorheen wegen)	15
Overig/Immateriële vaste activa	
Bijdrage in activa van derden (oevers Utrecht of apart besluit)	10

4. Investerings worden veelal verzameld op één project en vervolgens per activasoort geactiveerd.
5. Bovenstaande termijnen zijn richtinggevend, versnelde afschrijving wordt toegepast als de gebruiksduur tegenvalt.

Financiële vaste activa

Deelnemingen en aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank zijn conform de comptabiliteitsvoorschriften gewaardeerd op basis van de historische aanschafwaarde. De aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank kunnen niet vrijelijk verhandeld worden.

Aandelen Aquaminerals B.V. zijn gewaardeerd op basis van de historische aanschafwaarde. De aandelen kunnen niet vrijelijk verhandeld worden.

Aandelen SNB zijn gewaardeerd tegen marktwaarde. Jaarlijks vindt een toets op duurzame waardevermindering plaats en wordt een deel van de agioreserve teruggestort in de vorm van dividend.

Afkoopsom landinrichtingsrente Lopikerwaard is opgenomen tegen de verkrijgingsprijs vermindert met de cumulatieve afschrijvingen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden opgenomen tegen de nominale waarde. De post “dubieuze debiteuren” is als waarde correctie op de debiteuren onder de kortlopende vorderingen opgenomen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Algemene reserve

De algemene reserve van het waterschap fungeert als een algemeen weerstandsvermogen en heeft geen specifieke bestemming. De algemene reserve dient om eventuele toekomstige tegenvallers van algemene aard te kunnen opvangen en om een eventueel negatief begrotingsresultaat op te vangen.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve egalisatiereserve kan worden ingezet voor tariefsegalisatie per belastingcategorie. Als er van tariefsegalisatie gebruik wordt gemaakt, dan wordt er alleen onttrokken aan de reserve van de specifieke belastingcategorie. De overige bestemmingsreserves zijn vastgesteld door het algemeen bestuur ter realisering van een bepaald doel.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde en zijn nagenoeg allemaal als langlopend aan te merken, tenzij anders wordt vermeld.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de gerealiseerde aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van 1 jaar of langer.

Vlottende passiva

De kortlopende schulden en overlopende passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Grondslagen resultaatbepaling

Resultaatbepaling

- jaarrekening is opgesteld volgens het stelsel van baten en lasten;
- baten zijn opgenomen voor zover ze zijn gerealiseerd;
- lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben;
- verliezen worden als last genomen op het moment dat ze voorzienbaar zijn;
- belastingopbrengsten worden opgenomen onder aftrek van dotaties aan dubieuze debiteuren in verband met oninbaarheid.

2.2.2 Toelichting balans per 31 december 2024

A. Materiële vaste activa

Staat van materiële vaste activa		Mutaties 2024				
	Saldo 31-12-2023	(Des)investeringen *	Ontvangen doorbel. aan derden/subsidie	Overboeking onderhanden werk	Afschrijvingen	Saldo 31-12-2024
Materiële vaste activa gereed						
Gronden	24.113			1.443		25.556
Vervoermiddelen	339				-117	222
Overige bedrijfsmiddelen	2.489			1.455	-999	2.945
Bedrijfsgebouwen	12.542				-733	11.809
Woonruimten	31				-4	27
Waterkeringen	53.931			7.493	-3.858	57.566
Watergangen, kunstwerken en gemalen waterkwantiteitsbeheer	94.697	-105		7.422	-7.254	94.760
Zuiveringstechnische werken	216.931			6.391	-15.683	207.639
Wegen	349				-49	300
Totaal werken in exploitatie	405.422	-105	0	24.204	-28.697	400.824
Onderhanden werk						
Gronden	0	1.606	-160	-1.443		3
Vervoermiddelen	0					0
Overige bedrijfsmiddelen	280	956		-1.236		0
Bedrijfsgebouwen	345	784		-219		910
Woonruimten	0					0
Waterkeringen	19.598	42.390	-40.542	-7.518		13.928
Watergangen, kunstwerken en gemalen waterkwantiteitsbeheer	10.074	21.793	-4.553	-7.397		19.917
Zuiveringstechnische werken	7.432	13.631		-6.391		14.672
Wegen	0					0
Totaal onderhanden werk	37.729	81.160	-45.255	-24.204	0	49.430
Totaal materiële vaste activa	443.151	81.055	-45.255	0	-28.697	450.254

Bedragen zijn in duizenden euro's

- * Investerings zonder project worden direct geactiveerd. Investerings, die via projecten lopen, worden via onderhanden werk overgeboekt. In het bestuursverslag staat een uitgebreide toelichting op de diverse investeringen, onderhanden werk en kredieten.

Watergangen, kunstwerken en gemalen waterkwantiteitbeheer

In 2021 is een "wijzigingsovereenkomst beheersituatie oeverconstructies" afgesloten met de gemeente Utrecht. Alle oeverconstructies in de stad Utrecht, die in beheer zijn bij het waterschap, gaan over naar de gemeente Utrecht.

Onderhanden werk

In paragraaf 6.1 staat een specificatie onderhanden werk en restant kredietruimte per 31-12-2024.

Omschrijving project	Activeringen in 2024
Salmsteke	5.077
RWZI Rhenen-groot onderhoud	1.187
Oever Nieuwegein Bochtjes Doorslag GHJ	1.032
Renovatie rioolgemaal Rhenen	826
Aanleg vispassage Galecop	791
Renovatie gemaal Galecop	744
RWZI de Bilt vervanging procesautomatisering	716
Vervangen stuwen Kanaalsloot	704
RWZI Lopik vervanging procesautomatisering	604
Ecohydrol herstel Haarzuilens	587
KWA Park Oudegein RF	505
Totaal activeringen groter dan € 500.000 per project	12.773
Overige activeringen kleiner dan € 500.000 per project	11.431
Totaal	24.204

Bedragen zijn in duizenden euro's

B. Financiële vaste activa

	Saldo 31-12-2023	Mutatie aandelen SNB	Mutaties 2024	Saldo 31-12-2024
Aandelen Nederlandse Waterschapsbank	31			31
Aandelen AquaMinerals	45			45
Aandelen SNB	7.170		-467	6.703
Afkoop landinrichtingsrente Lopikerwaard	2.361		-215	2.146
Totaal	9.607		-682	8.925

Bedragen zijn in duizenden euro's

Aandelen

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden beschikt over 0,49% van het aandelenkapitaal van de Nederlandse Waterschapsbank voor een bedrag van € 31.084.

In december 2020 is besloten dat Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, in het kader van de ambitie om grondstoffen uit afvalwater te winnen en te vermarkten, als aandeelhouder deel gaat nemen in AquaMinerals B.V. In 2021 zijn 479 aandelen a € 94,25 aangekocht voor een totaalbedrag van € 45.146.

In de vergadering van het algemeen bestuur op 21 december 2022 is besloten in te stemmen met het aandeelhouderschap per 1-1-2023 van Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). Daartoe is HDSR in 2022 tot koop overgegaan van 14% van de geplaatste aandelen in het kapitaal van N.V. Slibverwerking Noord-Brabant voor een bedrag van € 7,637 miljoen. De deelneming muteert in 2024 met een bedrag van € 467.000. Dit is een totaalbedrag van € 350.000 aan afschrijving goodwill en € 117.597 dividend en dividendbelasting.

Afkoop en herfinanciering landinrichtingsrente Lopikerwaard

Conform het besluit van het algemeen bestuur van 23 april 2014 heeft de afkoop en herfinanciering van de landinrichtingsrente plaatsgevonden. Vanaf 2015 wordt in 20 jaar jaarlijks een bedrag voor afschrijving in mindering worden gebracht.

C. Immateriële vaste activa

In 2021 is een "wijzigingsovereenkomst beheersituatie oeverconstructies" afgesloten met de gemeente Utrecht. De beheersituatie van de oeverconstructies in de stad Utrecht is vereenvoudigd. Alle oeverconstructies in de stad Utrecht, die in beheer zijn bij het waterschap, gaan over naar de gemeente Utrecht. Het algemeen bestuur heeft expliciet met deze wijziging ingestemd in de begroting 2022 behandeld op 24 november 2021. De oevers zijn opgenomen onder de immateriële vaste activa en worden afgeschreven in 10 jaar.

	Saldo 31-12-2023	Mutaties 2024		Saldo 31-12-2024
		Toename	Afname	
Immateriële vaste activa	4.293	0	537	3.756
Totaal	4.293	0	537	3.756

Vlottende activa

Onder de vlottende activa worden de liquide middelen, de kortlopende vorderingen en de overlopende activa afzonderlijk opgenomen.

D. Liquide middelen

	Saldo 31-12-2023	Mutaties 2024	Saldo 31-12-2024
Liquide middelen			
Positieve RC verhouding Rijk	3	35.010	35.013
Totaal	3	35.010	35.013

Als gevolg van schatkistbankieren staat er per 31-12-2024 een positief saldo van € 35,013 miljoen op de rekening courant verhouding met het Rijk. Voor extra informatie over schatkistbankieren wordt verwezen naar paragraaf 2.3. Per 31-12-2024 is het banksaldo bij de Nederlandse Waterschapsbank positief.

E. Kortlopende vorderingen

Debiteuren		Saldo 31-12-2024		Saldo 31-12-2023
Debiteuren belastingen	9.075		8.570	
Dubieuze debiteuren belastingen	-2.215		-2.115	
Nog op te leggen kohieren	6.380		8.724	
		13.240		15.179
Debiteuren overig	503		894	
Dubieuze debiteuren overig	-3		-3	
		500		891
Nederlandse Waterschaps Bank		1.613		0
Waarborgsommen		9		9
Totaal		15.362		16.079

Bedragen zijn in duizenden euro's

Debiteuren belastingen

De belastingheffing en invordering is aan Belasting samenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) uitbesteed. De vorderingen op de debiteuren belastingen zijn met inachtneming van de betaaltermijn direct opeisbaar

Dubieuze debiteuren belastingen

De post dubieuze debiteuren belastingen heeft tot doel het risico van het niet invorderen van belastingdebiteuren af te dekken (risicodekking). Via deze balanspost worden de belastingdebiteuren op basis van de nog te ontvangen bedragen verminderd met posten, die naar verwachting door het waterschap niet kunnen worden geïnd als gevolg van vermindering, kwijtschelding en oninbaarheid. Voor eventuele dubieuze debiteuren is een bedrag van € 2,215 miljoen in mindering op de debiteuren belastingen gebracht.

Nog op te leggen kohieren

BghU heeft een inschatting van € 6,380 miljoen gemaakt van de nog te verwachten belastingopbrengsten over oude jaren. De aanslagen worden in 2025 opgelegd en hebben voornamelijk betrekking op zuiveringsheffing bedrijven, die een aanslag ontvangen op basis van aangifte na afloop van het belastingjaar.

Debiteuren overig

Onder de post debiteuren overig in de tabel debiteuren zijn alle overige vorderingen van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden geboekt. Hieronder volgt een overzicht van de openstaande vorderingen:

Debiteuren overig	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Energie-U	0	50
STOWA	0	41
Haskoning DHV (gebruik, beheer en onderhoud PNU)	0	42
Ministerie van VWS (voorschot covid-bemonstering)	0	611
Overige debiteuren	79	150
Ziggo	47	0
Gemeente Houten	185	0
Recreatieschap de Stichtse Groenlanden	192	0
Totaal	503	894

Bedragen zijn in duizenden euro's

Dubieuze debiteuren overig

	Saldo 31-12-2023	Mutaties 2023		Saldo 31-12-2024
		Toename	Afname	
Dubieuze debiteuren overig	-3			-3
Totaal	-3			-3

Bedragen zijn in duizenden euro's

De toename wordt veroorzaakt, omdat 1 debiteur onder bewindvoering is gesteld.

Waarborgsommen

De post waarborgsommen is opgebouwd uit betaalde waarborgsommen voor een bedrag van € 8.773

F. Overlopende activa

	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Nog te ontvangen bedragen	707	837
Vooruitbetaalde bedragen	1.074	672
Totaal	1.781	1.509

Bedragen zijn in duizenden euro's

Nog te ontvangen bedragen

In 2024 is een bedrag van € 707.000 met betrekking tot nog te ontvangen bedragen voor 2024 verwerkt. Dit bedrag is opgebouwd uit:

Nog te ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023	Toename	Afname	Saldo 31-12-2024
Subsidies projecten	379	163	105	437
Diverse samenwerkingsverbanden, projecten en overig	91	83	91	83
Dividendbelasting t/m 2023	18	169		187
Aquon vergoeding (Covid bemonstering)	349		349	0
Totaal	837	415	545	707

Bedragen zijn in duizenden euro's

Vooruitbetaalde bedragen

In 2024 is een bedrag van € 1,074 miljoen met betrekking tot vooruitbetaalde bedragen voor 2024 verwerkt. Dit bedrag is opgebouwd uit:

Vooruitbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Kosten software	729	416
Overige vooruitbetaalde bedragen	181	115
Leasekosten wagenpark	164	141
Totaal	1.074	672

Bedragen zijn in duizenden euro's

G. Eigen vermogen en reservepositie

Conform de Beleidsnota "weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2024-2027" wordt bij het bestemmen van het resultaat een weerstandsratio gehanteerd en het weerstandsvermogen op niveau gebracht als de weerstandsratio zich buiten de bandbreedte van 1,4 tot 2,0 bevindt. Eind 2024 is de weerstandsratio 1,81 en valt binnen de vastgestelde bandbreedte van 1,4 – 2,0 (AB besluit 15 november 2023). Dit betekent dat er geen mutatie hoeft plaatsvinden vanuit de algemene reserves voor het weerstandsvermogen. Het saldo van de algemene reserves omvat een bedrag van € 12,280 miljoen per 31-12-2024 na bestemming resultaat 2024. Voor meer informatie zie paragraaf 4 Weerstandsvermogen van het bestuursverslag 2024.

Eigen vermogen	Saldo na verdeling resultaat 2023	Mutaties 2024	Mutaties reserves 2024 (AB besluit)	Saldo na mutaties 2024	Voorstel bestemming resultaat 2024	Saldo na verdeling resultaat 2024
Algemene reserves	12.280	0	0	12.280	0	12.280
Reserves tariefseglisaties	47.577	0	36.733	84.310	-8.721	75.589
Overige bestemmingsreserves	55.626	-306	-36.733	18.587	330	18.917
Totaal	115.483	-306	0	115.177	-8.391	106.786

Bedragen zijn in duizenden euro's

Algemene reserves (weerstandsvermogen)	Saldo na verdeling resultaat 2023	Mutaties reserves 2024	Saldo na mutaties 2024	Voorstel bestemming resultaat 2024	Saldo na verdeling resultaat 2024
Watersysteemheffing	5.436		5.436		5.436
Zuiveringsheffing	6.844		6.844		6.844
Totaal	12.280	0	12.280	0	12.280

Bedragen zijn in duizenden euro's

Bestemmingsreserves tariefseglisatie inclusief belastingcategorie	Saldo na verdeling resultaat 2023	Mutaties reserves 2024	Saldo na mutaties 2024	Voorstel bestemming resultaat 2024	Saldo na verdeling resultaat 2024	Reserve Positie
WSH ingezetenen	3.084	15.388	18.472	-424	18.048	49%
WSH gebouwd	9.081	18.612	27.693	296	27.989	62%
WSH ongebouwd	-552	2.602	2.050	619	2.669	39%
WSH natuur	23	36	59	-3	56	68%
Totaal Watersysteemheffing	11.636	36.638	48.274	488	48.762	55%
Totaal Zuiveringsheffing	35.941	95	36.036	-9.209	26.827	41%
Totaal	47.577	36.733	84.310	-8.721	75.589	49%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Overige bestemmingsreserves	Saldo na verdeling resultaat 2023	Dotatie 2024	Onttrekking 2024	Mutatie ER 2024	Voorstel bestemming resultaat 2024	Saldo na verdeling resultaat 2024
GHIJ (Gekan Hollandsche IJssel)	37.813	608	-783	-37.638		0
Overwaarde SNB	4.900	0	-350			4.550
Baggerprogramma	2.385	4.116	-4.935			1.566
Verkiezingen	0	0	0		330	330
Transitie	2.551	0	-40			2.511
ICT	123	0	-123			0
Groen/Blauwe Diensten	348	400	-748			0
Impulsregeling	1.247	1.800	-429			2.618
HWBP projecten	455	0	0			455
Inzet KWA verdieping	2.975	57	0			3.032
Restauratie Woordersluis	1.167	167	-6			1.328
Sloop RWZI Utrecht	200	0	-105	-95		0
Asset management	269	0	0			269
Innovatiefonds	1.000	0	-74			926
Wet open overheid (Woo)	193	139	0			332
Revolving Fund (nieuw)	0	0	0	1.000		1.000
	55.626	7.287	-7.593	-36.733	330	18.917

Bedragen zijn in duizenden euro's

Mutaties 2023 en mutaties reserves 2024

In de kolom mutaties 2024 na begrotingswijziging (BW) zijn de mutaties opgenomen conform de vastgestelde begroting 2024 en de vastgestelde begrotingswijzigingen 2024. Daarnaast zijn in een aparte kolom de mutaties in de reserves verwerkt op basis van vastgestelde bestuursbesluiten. Hieronder volgt een toelichting op de bestemmingsreserves.

Bestemmingsreserve Gekanaliseerde Hollandsche IJssel (GHIJ)

De reserve is in 2013 ingesteld uit de ontvangen bijdrage van Rijkswaterstaat voor de taakoverdracht van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel. De baggerwerkzaamheden zijn in 2023 afgerond. Met het afronden van het baggeren en de wetenschap dat de toekomstige kosten vooral zullen bestaan uit kapitaallasten, is bij de Voorjaarsnota 2024 besloten om de bestemmingsreserve niet langer in stand te houden. Van het saldo zal bij de jaarrekening 2024 € 1,0 miljoen worden toegevoegd aan de nieuwe bestemmingsreserve Revolving Fund (zie toelichting hieronder). Het restant zal bij de jaarrekening 2024 wordt overgeheveld naar de egaliseringsreserve Watersysteemheffing. Daarmee komt deze bestemmingsreserve per eind 2024 te vervallen.

Bestemmingsreserve Overwaarde SNB

Bij de aankoop van de aandelen in SNB (Slibverwerking Noord-Brabant) per 1-1-2023 is een bedrag aan overwaarde van € 5,250 miljoen betaald. Volgens besluit van het algemeen bestuur (oktober 2022) is een bestemmingsreserve ingesteld ter dekking van de jaarlijkse herwaardering ten laste van het resultaat. In principe loopt deze herwaardering gelijk met de resterende levensduur van de slibverwerkingsinstallatie zoals in de jaarrekening van SNB is verwerkt (op dit moment tot 2037). Dit wordt jaarlijks getoetst en op basis daarvan een duurzame waardevermindering van de deelneming afgeboekt. In 2024 is een bedrag van € 350.000 voor herwaardering onttrokken aan de bestemmingsreserve Overwaarde SNB.

Bestemmingsreserve Baggerprogramma

Door het omzetten van de voorziening toestandsafhankelijk watersysteemonderhoud naar een bestemmingsreserve baggeren is opvolging gegeven aan het advies van de accountant bij de jaarstukken 2022. De kosten van exotenbestrijding en het maaien worden vanaf 2024 in de exploitatie begroot en verantwoord. Voor de vorming van de bestemmingsreserve baggeren is in 2023 vanuit de vrijval (€ 3,236 miljoen) voorziening toestandsafhankelijk watersysteemonderhoud € 2,385 miljoen gedoteerd aan de bestemmingsreserve. In 2024 is € 4,116 miljoen gedoteerd en € 4,935 miljoen onttrokken aan de bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve Verkiezingen

In 2024 is een evaluatie uitgevoerd van de verwachte kosten voor de verkiezingen in 2027. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen dat het boogde bedrag van € 120.000, dat is vier jaar ten laste van de exploitatie in een voorziening zou worden gestort, niet toereikend wordt geacht om de communicatie en projectleiding rond het proces van de verkiezingen in voldoende mate te ondersteunen. Het belang van het waterschap en de waterschapsverkiezingen, en daarmee de interesse in deze onderwerpen moet recht gedaan worden met een gedegen aanpak en bijpassend budget. In dat verband wordt voorgesteld om bij de verdeling van het resultaat eenmalig een bedrag van € 330.000 toe te voegen aan deze bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve Transitie

De bestemmingsreserve Transitie heeft als doel om middelen beschikbaar te kunnen stellen voor de ontwikkeling van de organisatie. Het binnen halen van talent is een onderdeel van deze ontwikkeling. Hiervoor is een recruitment team gevormd. In 2024 is € 40.485 onttrokken aan de bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve ICT

Zoals reeds was aangekondigd is afscheid genomen van een softwareleverancier middels afkoop van een contract (€ 0,682 miljoen). Ter dekking van deze kosten is € 122.725 onttrokken aan de bestemmingsreserve ICT. Deze bestemmingsreserve is mede ter dekking van kosten inzake ICT transitie. Deze onttrekking was niet in de begroting 2024 opgenomen, omdat de onderhandelingen met de betreffende leverancier bij het opstellen van de begroting nog in een andere fase zaten.

Bestemmingsreserve Groen/Blauwe diensten

Voor cofinanciering van groen/blauwe diensten door Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden aan externe partijen (agrarische collectieven) is in 2016 een bestemmingsreserve ingesteld. De bijdragenregeling heeft een looptijd van 2016 tot 2021. Als gevolg van de uitgestelde start van de nieuwe regeling Gemeenschappelijk Landbouw Beleid loopt deze bijdragenregeling langer door en zal het resterend saldo in toekomstige jaren worden ingezet. In 2024 is een bedrag van € 0,748 miljoen onttrokken aan de bestemmingsreserve en een bedrag van € 400.000 toegevoegd. Daarmee is bestemmingsreserve naar nihil gebracht. In 2024 zijn door de Provincies Utrecht en Zuid-Holland de kosten bijdrage waterkwaliteitsmaatregelen 2023 in rekening gebracht. Voor de bijdrage 2024 is een reservering opgenomen.

Bestemmingsreserve HWBP projecten

Na de afronding van het voorverkenningstraject "Project Overstijgende Verkenning Dijkversterking Centraal Holland" uit het HWBP is er in de jaarrekening 2017 een bestemmingsreserve van € 455.000 gevormd. De bestemmingsreserve wordt ingezet om te voorkomen dat financiële afwijkingen op deze projecten direct leiden

tot stijging van de kostenontwikkeling en daaraan gekoppelde belastingtarieven. Dit door mogelijk hogere kapitaallasten te dekken vanuit de bestemmingsreserve HWBP projecten.

Bestemmingsreserve Inzet KWA verdieping

In de Nota Reserves en Voorzieningen 2017-2023 wordt de Bestemmingsreserve “Inzet KWA als gevolg van verdieping Nieuwe Waterweg en Botlek” genoemd als één van de tien bestemmingsreserves die het waterschap kent. In 2024 zijn er geen onttrekkingen ten laste van de bestemmingsreserve KWA verwerkt en is er conform afspraak een rentetoerekening van 2% voor een bedrag van € 57.250 toegevoegd.

Bestemmingsreserve Restauratie Woordersluis

Dit betreft een bestemmingsreserve, die in 2019 is ingesteld voor de werkzaamheden aan de Woordersluis. Er wordt voor de renovatie € 500.000 aan meerkosten verwacht. De toevoeging wordt verdeeld over 3 jaren, te beginnen in 2023. In 2024 is een bedrag van € 5.071 onttrokken aan de bestemmingsreserve en een bedrag van € 166.667 toegevoegd.

Bestemmingsreserve Sloop RWZI Utrecht en Maarssenbroek

Voor de sloop van de oude rioolwaterzuiveringen Utrecht en Maarssenbroek is in het bestuursbesluit behorende bij Burap 2 2019 een bedrag van € 22,340 miljoen voor een nieuwe bestemmingsreserve vastgesteld. In 2023 is de sloop RWZI Utrecht en Maarssenbroek afgerond. Voor restpunten is een reserve aangehouden van € 200.000. De geboekte kosten in 2024 van € 105.394 worden onttrokken uit de bestemmingsreserve. Het project is afgerond en derhalve kan het resterende bedrag van € 94.605 vrijvallen naar de tariefsegalisatiereserve zuiveringheffing.

Bestemmingsreserve Asset Management

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2020 is besloten een nieuwe bestemmingsreserve Asset Management in te stellen. De bestemmingsreserve is nodig om goed vanuit de beginselen van Asset Management te kunnen werken. Bij Asset Management is het belangrijk om beslissingen te kunnen nemen die leiden tot kosten die buiten de kapitaallasten vallen. Hierbij valt te denken aan kosten voor verkenningen van doelmatige investeringsprojecten of inhaalafschrijvingen van doelmatige vervangingsinvesteringen. Omdat het benodigde bedrag hiervoor per jaar sterk kan variëren is gekozen voor een stabiele begroting en jaarrekening door het vormen van een bestemmingsreserve. In 2024 zijn er geen mutaties op deze bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve Innovatiefonds

In de komende jaren is behoefte aan middelen om innovatieve projecten op te starten. Vanwege hun innovatieve karakter is de onzekerheid of deze projecten ook tot investeringen zullen leiden groter dan bij reguliere projecten. Als een project niet tot een investering leidt, worden de gemaakte onderzoekskosten ten laste van de exploitatie gebracht. Wat ongewenste fluctuaties van de kostenontwikkeling tot gevolg kan hebben over de jaren heen. Zonder een dekkingsmiddel kan dit risico ertoe leiden dat innovatieprojecten niet van de grond komen. Door een bestemmingsreserve in te stellen is een vast bedrag beschikbaar voor meerdere jaren om in te zetten ter dekking van de onderzoekskosten van innovatieve projecten die niet resulteren in een investering. Vanuit het te verdelen resultaat 2021 is een bedrag van € 1,0 miljoen toegevoegd. In 2024 zijn er, conform collegebesluit op 2 juli 2024, € 74.473 aan gemaakte onderzoeks- en ontwikkelingskosten van cellulose gevelplaten onttrokken aan de bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve Wet open overheid (Woo)

Vanaf 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB). Voor de implementatie en uitvoering van deze wetgeving is er vanuit het ministerie van BZK een structurele en incidentele bijdrage aan de waterschappen vastgesteld. Deze bijdragen worden in de periode 2022-2027 toegekend aan de waterschappen. De kosten voor de uitvoering van de Woo zijn afhankelijk van het aantal verzoeken om gegevens openbaar te maken. Het aantal verzoeken is onvoorspelbaar en kunnen door de jaren heen sterk fluctueren. Om deze

onvoorspelbaarheid op te vangen is een bestemmingsreserve ingesteld. Met het gebruik van een bestemmingsreserve worden de bijdragen alleen besteed aan de kosten die gemaakt worden ten behoeve van de Woo. In 2024 is een bijdrage voor 'Incidentele Compensatie Wet open overheid' ontvangen van € 87.375 en een subsidie voor de tegemoetkoming van de uitvoeringskosten van € 138.824. Per saldo wordt er in 2024 een bedrag van € 139.043 toegevoegd aan de bestemmingsreserve Woo.

Bestemmingsreserve Impulsregeling Leefomgeving

Bij de goedkeuring van de jaarrekening 2022 is een nieuwe bestemmingsreserve Impulsregeling ingesteld. Samen met gemeenten wordt gewerkt aan ondersteuning van maatregelen voor een gezond en toekomstbestendig watersysteem in de stad, via meerjarige afspraken. Het doel van de regeling is om de waterkwaliteit en ecologie in het stedelijk gebied te verbeteren, om samen de gevolgen van extreme regen, langdurige droogte en hitte te verminderen en om het afkoppelen van regenwater te stimuleren. Hierbij speelt de Impulsregeling water in de leefomgeving een grote rol. De uitgaven zullen per jaar in omvang variëren. In 2024 is een bedrag van € 1,800 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve conform de begroting 2024. Daarnaast is er in het lopende boekjaar een bedrag van € 428.525 onttrokken. Per saldo is er een bedrag van € 1,371 miljoen toegevoegd.

Bestemmingsreserve Revolving Fund

In de Jaarrekening 2024 wordt, conform besluitvorming bij Voorjaarsnota 2024, deze bestemmingsreserve ingesteld. De activiteiten die in het kader van het NPLG gaan plaatsvinden, worden niet alleen gefinancierd uit de HDSR begroting. Voor de exploitatie uitgaven zullen ook rijks- en provinciale middelen beschikbaar komen. Om te voorkomen dat de financiële afhandeling vertraging oplevert voor de voorbereidingsfase van de gebiedsprojecten, is deze bestemmingsreserve ingesteld, voor een zogenaamd 'revolving fund'. Hierdoor wordt het mogelijk gebruik te maken van voorfinanciering uit eigen middelen voordat de definitieve (co)financiering van Rijk en Provincie uit NPLG / UPLG beschikbaar is. De ontvangen (co)financiering zal weer terugstromen in het 'revolving fund' zodat het mogelijk wordt later weer andere gebiedsgerichte activiteiten voor te financieren. Hiermee worden mogelijke risico's voor de begroting gedekt.

In 2024 is vanuit de vrijval bestemmingsreserve GHJ € 1,0 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Nog te bestemmen resultaat

De toevoegingen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves, die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld in de begroting en relevante bestuursbesluiten, zijn in de kolom mutaties 2024 verwerkt. Het negatieve resultaat van € 8,391 miljoen is opgenomen als "nog te bestemmen resultaat". Het algemeen bestuur besluit hierover bij de vaststelling van de jaarrekening.

H. Voorzieningen

Voorzieningen	Saldo 31-12- 2023	Dotatie 2024	Afname 2024	Vrijval 2024	Saldo 31-12- 2024
Arbeid gerelateerde verplichtingen					
Uitkeringen voormalig bestuursleden	39	0	7		32
Pensioenopbouw bestuurders	800	362	81		1.081
Uitkeringen voormalig personeel	231	240	176		295
Verkiezingen	0	0	0		0
Thuiswerkbudget	338	60	24		374
Voorziening persoonsgebonden basis budget (PBB)	2.736	924	538		3.122
RVU (regeling vervroegd uittreden)	120	116	51		185
Overige onderhoudswerkzaamheden					
Groot onderhoud Poldermolen 2 (2019)	337	260	162		435
Groot onderhoud Dijkhuis Jaarsveld	384	58	34		408
Totaal voorzieningen	4.985	2.020	1.073	0	5.932

Bedragen zijn in duizenden euro's

Uitkeringen voormalig bestuursleden

De actuariële berekening voor de te betalen pensioenen ten behoeve van voormalig bestuursleden is in 2023 opgesteld. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op de contante waarde van de toekomstige verplichtingen conform de actuariële berekening. In 2024 is de voorziening met € 7.000 afgenomen.

Pensioenopbouw bestuurders

In voorgaande jaren is het opbouwen van pensioen voor bestuurders uitbesteed aan derden. De pensioenbeheerder ASR is gestopt met zijn activiteiten. In een bestuursbesluit van 16 november 2022 heeft het algemeen bestuur besloten de kapitaalopbouw van het pensioen in eigen beheer voort te zetten. Hiervoor is in 2022 een nieuwe voorziening gevormd. In 2024 zijn er € 81.358 aan kosten geboekt en is er € 361.204 aan de voorziening gedoteerd.

Uitkeringen voormalig personeel

Deze voorziening wordt aangehouden voor nog te betalen bedragen aan voormalig personeel. De omvang van de voorziening wordt jaarlijks opnieuw geactualiseerd en berekend.

Verkiezingen

De voorziening verkiezingen is omgezet in een bestemmingsreserve. De begrote toevoeging aan de voorziening is met de resultaatbestemming gedoteerd aan de bestemmingsreserve. Met een bestemmingsreserve wordt meer tegemoet gekomen aan de boekhoudkundige regels omtrent voorzieningen en reserves.

Thuiswerkbudget

In de cao zijn afspraken gemaakt over de totstandkoming van een structurele thuiswerkregeling in het coronatijdperk en in de toekomstige werksituatie. Hierbij staat goed werkgeverschap centraal met aandacht voor duurzaam, veilig en gezond werken. In de regeling wordt een thuiswerkbudget per medewerker voor 5 jaar beschikbaar gesteld. Voor elke medewerker die wekelijks over een langere periode thuis werkt is totaal een budget van € 850 beschikbaar. De medewerker kan op declaratiebasis middelen voor een arbo- en ergonomische verantwoorde thuiswerkplek aanschaffen. In 2024 is een bedrag van € 23.941 besteed en een dotatie van € 60.206 toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening PBB (persoonsgebonden basis budget)

Het doel van het persoonsgebonden basis budget (PBB) is met plezier werken in je huidige en toekomstige functie. Medewerkers in de sector waterschappen kunnen vanaf 1 januari 2016 dit budget van € 5.000 inzetten voor opleidingen of andere activiteiten die nodig zijn voor ontwikkeling, loopbaan en vitaliteit. Dit budget is beschikbaar gesteld voor een periode van 5 jaar. Deze periode is per 1 januari 2021 verstreken, eventueel nog niet bestede bedragen zijn vervallen. Per 1 januari 2021 is een nieuw budget beschikbaar gesteld van € 6.000. Per jaar wordt een bedrag van € 1.200 per medewerker gereserveerd. In 2024 is een bedrag van € 0,538 miljoen besteed en een dotatie van € 0,924 miljoen toegevoegd aan de voorziening PBB.

Regeling vervroegd uittreden

De Regeling Vervroegd Uittreden is bedoeld voor werknemers die fysiek of mentaal werk zwaar werk verrichten en daardoor eerder willen stoppen met werken. Met de RVU kunnen zij maximaal drie jaar voor hun AOW-leeftijd met pensioen gaan. Er zijn voor onze sector geen zware beroepen vastgesteld. Wel kunnen HDSR en werknemers op individuele basis samen tot afspraken komen. Op dit moment is voor 3 medewerkers deze regeling aangegaan en is deze voorziening ingesteld.

Groot onderhoud

In 2023 is een geactualiseerd onderhoudsplan opgesteld voor de Poldermolen 2.

In 2024 is er een bedrag van € 161.963 aan de voorziening onttrokken en is er € 260.000 gedoteerd.

De verkoop/verhuur van Poldermolen 3 is voorlopig opgeschort tot eind 2026. Vanwege het voornemen Poldermolen 3 niet langdurig in eigen bezit te houden is hiervoor geen voorziening getroffen.

In het Dijkhuis te Jaarsveld zijn op verzoek van de gemeente Lopik sinds 2022 drie Oekraïense families gehuisvest. Voor het groot onderhoud van het dak is uitvoeringskrediet beschikbaar en subsidie aangevraagd en respectievelijk toegekend. Uitvoering van de werkzaamheden zal in 2025 plaatsvinden.

I. Vaste schulden

Onderhandse leningen	Saldo 31-12-2023	Lening 2024	Aflossing 2024	Saldo 31-12-2024
Obligatieleningen	16	0	0	16
Binnenlandse banken en overige instellingen	287.061	75.000	10.972	351.117
Totaal	287.105	75.000	10.972	351.133

Bedragen zijn in duizenden euro's

Leningen bij financiële instellingen

In het verslagjaar is een bedrag van € 10,972 miljoen aan reguliere aflossingen betaald. Voor de details van de vaste schulden wordt verwezen naar de "Staat van vaste schulden" in paragraaf 6.2 van de jaarrekening. Voor de aflossingen in 2025 op langlopende leningen bij financiële instellingen is eveneens een bedrag van € 10,533 miljoen berekend.

In 2024 zijn er 6 langlopende geldleningen aangetrokken. In februari 2024 één langlopende geldlening van € 25 miljoen en in november 5 langlopende geldleningen van € 10 miljoen bij de NWB. De voornaamste oorzaak hiervoor is de hogere financieringsbehoefte bij Sterke Lekdijk projecten.

J. Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk de netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar en de overlopende passiva opgenomen.

Netto-vlottende schulden	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Rekening courant Nederlandse Waterschapsbank	0	14.992
Kasgeldlening	0	10.000
Crediteuren	9.232	15.299
Te betalen belastingen en premies	4.825	3.959
Waarborgsom	2.530	2.482
Overige kortlopende schulden	5.084	4.294
Totaal	21.671	51.026

Bedragen zijn in duizenden euro's

In januari is een kasgeldlening van € 25,0 miljoen aangegaan, deze lening is in februari afgelost.

De waarborgsom van € 2,530 miljoen betreft de ontvangen waarborgsom voor de nieuwbouw waterlijn RWZI Utrecht inclusief interne rente.

Kredietfaciliteiten

Het waterschap heeft een kredietfaciliteit van € 30 miljoen bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Overlopende passiva	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Verplichtingen	13.876	12.227
Vooruitontvangen subsidies	15.572	3.739
Overige voorschotten	121	77
Totaal	29.569	16.043

Bedragen zijn in duizenden euro's

De stijging bij overlopende passiva is het gevolg van overboeking negatieve projecten onderhanden werk naar de balans. In het boekjaar zijn ontvangen subsidies naar de projecten geboekt. Aan het einde van het jaar zijn er minder kosten gerealiseerd en wordt het teveel geboekte subsidiebedrag overgeboekt naar de balanspost vooruitontvangen subsidies.

Verplichtingen

Onder de post verplichtingen zijn onder andere de volgende bedragen opgenomen:

Verplichtingen	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Nog te betalen rente langlopende leningen	4.415	3.250
Toe te rekenen kosten/projecten 2024	8.972	8.568
Saldo nog te verrekenen GR MRB	217	133
Compensatie boezemwater Oudewater	200	200
Overig	72	76
Totaal	13.876	12.227

Bedragen zijn in duizenden euro's

Vooruitontvangen subsidies

De specificatie van het verloop van de vooruitontvangen bedragen per subsidie:

Vooruitontvangen subsidies	Saldo 31-12-2023	Toename	Afname	Saldo 31-12-2024
NRF	217	136	0	353
Versnellingsprogramma Iachgas (EZK)	40	207	40	207
PU Programma Natuur	36	0	0	36
POP-3	229	0	229	0
OSA Life IP	40	169	170	39
Verkenningfase Jaarsveld Vreeswijk	-230	0	-230	0
Progr. Nat. Rioolwatermonitoring	0	173	0	173
Gemaal Kromme Rijn	0	547	0	547
Provincie Utrecht	24	71	24	71
RWS gewenningsbijdrage	218	0	0	218
Min. I&W zuiveren medicijnresten	405	601	45	961
2023 OHW projecten	2.760	0	2.760	0
2024 OHW KWA	0	4.092	0	4.092
2024 OHW Sterke Lekdijk	0	8.350	0	8.350
2024 OHW Vispassage	0	114	0	114
2024 OHW RMP Eiland van Schalkwijk	0	411	0	411
Totaal	3.739	14.871	3.038	15.572

2.3 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Garantieverklaringen

Unie van Waterschappen garantstelling

In 2017 heeft de Unie van Waterschappen een 25-jarige lineaire lening ad € 6,013 miljoen afgesloten bij de Nederlandse Waterschapsbank onder borgstelling van de waterschappen. Per 31-12-2024 is het saldo van de lening € 4,330 miljoen. Jaarlijks wordt er een bedrag van € 240.447 afgelost. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden staat hiervoor garant, gezamenlijk met de andere deelnemende waterschappen. Het aandeel van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden in de garantiestelling bedraagt een vast percentage van 4,25%. Tot en met 2023 is er geen aanspraak gemaakt op deze borgstelling.

Daarnaast heeft De Nederlandse Waterschapsbank een kredietfaciliteit van € 2 miljoen verstrekt aan de Unie van Waterschappen. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden staat hiervoor garant gezamenlijk met de andere deelnemende partijen. De garantstelling is in 2016 op een vast percentage van 5% vastgesteld.

SNB garantstelling

SNB heeft bij de Nederlandse Waterschapsbank vanaf 2020 een aantal leningen afgesloten, waarvoor HDSR garant staat tot maximaal de hoogte van het aandelenbezit van 14%. Tegenover deze garantstelling heeft HDSR een recht van hypotheek ontvangen van SNB op de grond, gebouwen en installaties in Moerdijk.

Vaste schulden	Historisch leenbedrag	Aflossingen voorgaande jaren	Balans 31-12-2023	Aangegane leningen 2024	Aflossing 2024	Balans 31-12-2024
Lening NWB 30818* Aanvang 23-12-2020 0% - 6 jaar	€ 27.000.000	€ 13.500.000	€13.500.000		€4.500.000	€ 9.000.000
Lening NWB 31505 Aanvang 15-4-2022 1,39% - 8 jaar	€ 6.000.000	€1.187.500	€ 4.812.500		€ 750.000	€ 4.062.500
Lening NWB 31769 Aanvang 2-2-2023 3,06% - 14 jaar	€ 6.000.000		€6.000.000		€ 428.571	€5.571.429
Lening NWB 31768 Aanvang 2-10-2023 3,04% - 14 jaar	€ 4.000.000		€ 4.000.000		€ 285.714	€ 3.714.286
Lening NWB 31767 Aanvang 2-4-2024 2,99% - 13 jaar				€ 4.000.000		€ 4.000.000
Lening NWB 32012 Aanvang 5-11-2024 2,855% - 13 jaar				€ 5.000.000		€ 5.000.000
Totaal	€ 43.000.000	€ 14.687.500	€ 28.312.500	€ 9.000.000	€ 5.964.285	€ 31.348.215

*In feite is het rentepercentage -0,218% doordat de rente vooraf in één keer is uitbetaald door een hoger bedrag dan de hoofdsom te krijgen

Gemeenschappelijke regeling AQUON

De waterschappen Delfland, Brabantse Delta, Hollandse Delta, Aa en Maas, De Dommel, Rijnland, Schieland en Krimpenerwaard, Rivierenland en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling AQUON. De taken liggen op het gebied van monsterneming, analyse en rapportage van chemisch, fysisch en biologisch onderzoek naar de eigenschappen van het natte milieu.

Aquon heeft bij de Nederlandse Waterschapsbank en de Bank Nederlandse Gemeenten een aantal leningen afgesloten. Voor de verstrekte leningen zijn de deelnemers aansprakelijk volgens het aandeel in de verdeelsleutel van de kosten. Voor Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden is het aandeel 7,3% van het totaal. Naast de leningen heeft Aquon ook een kredietfaciliteit van € 7 miljoen op de rekening courant bij de NWB.

Vaste schulden	Historisch leenbedrag	Aflossingen voorgaande jaren	Balans 31-12-2023	Aangegane leningen 2024	Aflossing 2024	Balans 31-12-2024
Lening NWB 1- 27487 0,46% - 20 jaar	€ 4.535.000	€ 1.814.000	€ 2.721.000		€ 151.168	€ 2.569.832
Lening BNG 40.10855 2,91% - 20 jaar	€ 2.000.000	€ 900.000	€ 1.100.000		€ 100.000	€ 1.000.000
Lening BNG 40.10856 3,145% - 24 jaar	€ 1.500.000	€ 600.000	€ 900.000		€ 60.000	€ 840.000
Lening BNG 40.10857 3,315% - 29 jaar	€ 1.620.000	€ 540.000	€ 1.080.000		€ 54.000	€ 1.026.000
Lening BNG 40.116074 3,117% - 10 jaar	€ 3.000.000	€ 300.000	€ 2.700.000		€ 300.000	€ 2.400.000
Lening NWB 1.31712 2,56% - 50 jaar	€ 3.705.000		€ 3.705.000			€ 3.705.000
Lening NWB 1- 0031827 3,214% - 40 jaar			€ 7.500.000			€ 7.500.000
Lening NWB 1- 0031830 3,377% - 15 jaar			€ 3.800.000			€ 3.800.000
Lening NWB 1- 0031828 3,180% - 40 jaar			€ 6.000.000			€ 6.000.000
Lening NWB 1- 0031831 3,319% - 15 jaar			€ 8.000.000			€ 8.000.000
Lening NWB 1- 0031829 3,139% - 40 jaar				€ 4.000.000		€ 4.000.000
Lening NWB 1- 0031832 3,255% - 15 jaar				€ 2.000.000		€ 2.000.000
Totaal	€ 16.360.000	€ 4.154.000	€ 37.506.000	€ 6.000.000	€ 665.168	€ 42.840.832

Leaseverplichtingen

De leaseverplichtingen hebben betrekking op het wagenpark met bij behorende contracten. Het totale bedrag van € 3,980 miljoen is op te splitsen in twee delen.

- verplichtingen met een looptijd tot en met 2026 € 3,306 miljoen
- verplichtingen met een looptijd tot en met 2028 € 0,674 miljoen

Langlopende verplichtingen

In deze paragraaf worden alle contracten die HDSR is aangegaan met een contractwaarde boven de Europese aanbestedingsgrens (€ 221.000) verantwoord. De totale niet uit de balans blijkenende verplichtingen zijn onderverdeeld op basis van contractduur. Er wordt onderscheid gemaakt in financiële verplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar, een looptijd tussen 1 en 5 jaar, en een looptijd langer dan 5 jaar. Per balansdatum 31 december 2024 heeft HDSR de volgende langlopende contractverplichtingen uitstaan:

- Kortere dan 1 jaar € 11,350 miljoen
- Tussen 1 en 5 jaar € 43,551 miljoen
- Langer dan 5 jaar € 541.621

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om overtollige middelen in de schatkist van het Rijk aan te houden met uitzondering van het drempelbedrag. Het drempelbedrag is 2% van het jaarlijks vastgestelde begrotingstotaal. Dit bedrag is het maximale bedrag dat over een heel kwartaal gezien gemiddeld op dagbasis buiten de schatkist mag worden gehouden.

Berekening drempelbedrag

Periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024

Begrotingstotaal 2024 € 220.054.000

Percentage regeling 2%

Drempelbedrag 2024 € 4.401.080

Gemiddeld aangehouden bedrag per kwartaal:

1 ^e kwartaal 2024	€ 137.816
2 ^e kwartaal 2024	€ 553.401
3 ^e kwartaal 2024	€ 1,756 miljoen
4 ^e kwartaal 2024	€ 1,544 miljoen

Per 31-12-2024 is het saldo schatkistbankieren in rekening courant met het Rijk een bedrag van €35,013 miljoen.

Langdurige zieken

Voor de uitgaven voor langdurig zieken is geen voorziening gevormd, omdat op dit moment geen betrouwbare schatting kan worden gegeven van de verwachte uitgaven en door de privacyregels Algemene Verordening Gegevensbescherming. In de begroting is een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven, waaronder ook de uitgaven voor langdurig zieken vallen.

Belastingbepaling

Door de invoering van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen kunnen overheidsondernemingen vanaf 2016 belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting. De aangifte van 2024 zal voor 01-06-2025 worden gedaan.

Project Watermaatregelen Bodegraven Noord

Binnen het project Watermaatregelen Bodegraven Noord worden er in een aantal watergangen (waaronder de Middelwetering) 225 bruggen aangepakt om de doorstroom te verbeteren. Een groot deel van de bruggen zorgt daar voor problemen met de afvoer van overtollig water tijdens hevige regenbuien. Het doel is om zoveel mogelijk bruggen te verbeteren of te verwijderen. Het gaat om een pilot die loopt tot het derde kwartaal van 2024.

Met 65 partijen zijn of lopen er nog gesprekken over de bruggen en de daarmee gepaard gaande aanpassing van de watergangen. Met 16 van deze partijen is er inmiddels een door beide partijen ondertekende overeenkomst gesloten. Deze getekende overeenkomsten gaan over in totaal 72 bruggen. De bedoeling is dat de agrarische ondernemingen zelf de werkzaamheden uitvoeren en hiervoor van het waterschap een vooraf berekende vergoeding ontvangen (deze is ook afhankelijk van de lengte van de bruggen en/of de bruggen ja/nee op palen worden geplaatst). De gemaakte afspraken gaan over het doen van aanpassingen (4x), het vernieuwen van bruggen (38x) of het verwijderen van bruggen (18x). Bij 7 bruggen is geen actie nodig en 5 bruggen waren reeds verwijderd. De getekende overeenkomsten vertegenwoordigen in totaal een waarde van € 1,208 miljoen. Hiervan is er tot en met 31 december € 0,561 miljoen betaald. Er is voor de komende jaren nog een niet uit de balans blijkende verplichting voor een bedrag van € 0,646 miljoen.

3. Rekening naar programma's

3.1 Exploitatierekening naar programma's

Totaal netto lasten per programma	Begroting 2024	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Verskil na BW/ realisatie	V/N
Watersysteembeheer	69.676	70.442	65.956	4.486	V
Robuust en gezond watersysteem	48.723	48.977	44.842	4.135	V
Waterveilige leef- en werkomgeving	20.953	21.465	21.114	351	V
Zuiveringsbeheer	55.829	55.388	55.113	275	V
Zuiver afvalwater, energieneutraal en circulair	55.829	55.388	55.113	275	V
Bestuur en Organisatie	46.030	44.905	43.781	1.124	V
Bestuur, middelen en maatschappij	45.557	44.503	43.447	1.056	V
Waterbewust leven en genieten van water	473	402	334	68	V
Totaal netto lasten programma's	171.535	170.735	164.850	5.885	V

Netto belastingopbrengst per categorie	Begroting 2024	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Verskil na BW/ realisatie	V/N
Watersysteemheffing ingezetenen	37.092	37.292	37.237	-55	N
Watersysteemheffing gebouwd	45.283	45.783	45.846	63	V
Watersysteemheffing overig ongebouwd	6.698	6.898	6.985	87	V
Watersysteemheffing natuur	83	83	86	3	V
Verontreinigingsheffing	220	220	270	50	V
Zuiveringsheffing	68.002	66.402	65.729	-673	N
Totaal netto belastingopbrengsten	157.378	156.678	156.153	-525	N
Resultaat voor mutaties bestemmingsreserves	-14.157	-14.057	-8.697	5.360	V
Mutatie reserve GHJ	897	807	175	-632	
Mutatie reserve Transitie	685	685	40	-645	
Mutatie reserve ICT	0	0	123	123	
Mutatie reserve Groen/Blauwe diensten	0	-30	348	378	
Mutatie reserve Inzet KWA verdieping	-59	-59	-57	2	
Mutatie reserve Sloop RWZI Utrecht	0	0	105	105	
Mutatie reserve Woordersluis	-167	-167	-161	6	
Mutatie reserve Asset Management	0	0	0	0	
Mutatie reserve Innovatiefonds	0	100	74	-26	
Mutatie reserve Wet Open Overheid	-108	-108	-139	-31	
Mutatie reserve Impuls Leefomgeving	0	-76	-1.371	-1.295	
Mutatie reserve Overwaarde SNB	350	350	350	0	
Mutatie reserve baggeren	767	1.684	819	-865	
Mutaties bestemmingsreserves	2.365	3.186	306	-2.880	N
Mutaties nog te bestemmen resultaat 2024	-11.792	-10.871	-8.391	2.480	V

Bedragen zijn in duizenden euro's

Een uitgebreide toelichting op de rekening naar programma's staat vermeld in het bestuursverslag 2024.

4. Rekening naar kostendragers

4.1 Exploitatierekening naar kostendragers

Kostendrager Watersysteemheffing	Begroting 2024	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	V/N
Watersysteemheffing					
Totaal netto lasten (a)	94.532	94.691	89.598	5.093	V
<i>Opbrengsten</i>					
Belastingopbrengsten	92.079	92.996	93.579	583	V
Kwijtscheldingen	-2.532	-2.546	-2.892	-346	N
Oninbaar	-171	-174	-263	-89	N
Totaal opbrengsten (b)	89.376	90.276	90.424	148	V
Resultaat voor mutaties reserves (b-a)	-5.156	-4.415	826	5.241	V
<i>Mutaties reserves tijdens begrotingjaar</i>					
Mutatie reserve GHJ	897	807	175	-632	
Mutatie reserve Transitie	370	370	22	-348	
Mutatie reserve ICT	0	0	66	66	
Mutatie reserve Groen/Blauwe diensten	0	-30	348	378	
Mutatie reserve Inzet haven KWA	-59	-59	-57	2	
Mutatie reserve Woordersluis	-167	-167	-161	5	
Mutatie reserve Wet Open Overheid (WOO)	-58	-58	-75	-17	
Mutatie reserve Impuls Leefomgeving	75	-1	-1.296	-1.295	
Mutatie reserve Baggeren	767	1.684	819	-865	
Totaal mutaties bestemmingsreserves	1.825	2.546	-159	-2.705	N
Nog te bestemmen resultaat Watersysteemheffing (1)	-3.331	-1.869	667	2.536	V

	Begroting 2024	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	V/N
Zuiveringsheffing					
Totaal netto lasten (a)	77.003	76.044	75.252	792	V
<i>Opbrengsten</i>					
Belastingopbrengsten	71.086	69.399	68.994	-405	N
Kwijtscheldingen	-2.934	-2.850	-3.259	-409	N
Oninbaar	-150	-147	-6	141	V
Totaal opbrengsten (b)	68.002	66.402	65.729	-673	N
Resultaat voor mutaties reserves (b-a)	-9.001	-9.642	-9.523	119	V
<i>Mutaties reserves tijdens begrotingjaar</i>					
Mutatie reserve Transitie	315	315	18	-297	
Mutatie reserve ICT	0	0	57	57	
Mutatie reserve Sloop RWZI Utrecht	0	0	105	105	
Mutatie reserve Innovatiefonds	0	100	74	-26	
Mutatie reserve Wet Open Overheid (WOO)	-50	-50	-64	-14	
Mutatie reserve Impuls Leefomgeving	-75	-75	-75	0	
Mutatie reserve Overwaarde SNB	350	350	350	0	
Totaal mutaties bestemmingsreserves	540	640	465	-175	N
Nog te bestemmen resultaat Zuiveringsheffing (2)	-8.461	-9.002	-9.058	-56	N
Totaal nog te bestemmen resultaat (1+2)	-11.792	-10.871	-8.391	2.480	V

Bedragen zijn in duizenden euro's

4.2. Toelichting kostendragers

4.2.1. Toelichting kostendrager Watersysteemheffing

Totale netto lasten	Bedrag	V/N
Personeelskosten - De lagere personeelskosten zijn het gevolg van niet ingevulde vacatures. Er zijn niet genoeg geschikte kandidaten gevonden in de krappe arbeidsmarkt. Er zijn wel meer kosten gemaakt voor inhuurkrachten, maar aangezien die capaciteit veel duurder is dan vaste medewerkers, is met inhuur terughoudend omgegaan. Per saldo is er sprake van een onderschrijding op personeelskosten. Het betreft een incidentele en exogene onderschrijding.	3.220	V
Overige kosten - De lagere kosten kunnen verklaard worden door minder bijdragen aan openbare lichamen voor Impulsregeling Water in de Leefomgeving (€ 1,500 miljoen). Doordat de voorbereiding en realisatie extra tijd vraagt en er ook vertraging optreedt loopt de realisatie/facturatie gemiddeld een boekjaar achter. Hier staat een lagere onttrekking aan de Bestemmingsreserve tegenover, zodat er geen effect is op het exploitatieresultaat. Dit betreft een incidentele en exogene onderschrijding. - Door het doorschuiven van baggerwerkzaamheden naar volgend jaar zijn de kosten voor baggeren lager dan begroot. Ook voor deze kosten is een Bestemmingsreserve gevormd, waar een lagere onttrekking aan plaatsvindt, zodat er geen effect is op het exploitatieresultaat. Dit betreft een incidentele en exogene onderschrijding. - Er is minder gebruik gemaakt van de inhuur van externe expertise, omdat projecten waarvoor inhuur was begroot zijn uitgesteld naar volgend jaar (vooral bij I&A). Dit betreft een incidentele en endogene onderschrijding.	3.514	V
Overige opbrengsten - De lagere overige opbrengsten zijn te verklaren doordat er minder loonkosten zijn gemaakt, vanwege niet ingevulde vacatures, waardoor er ook minder loonkosten zijn doorbelast aan projecten. Ook is er daardoor minder dekking gegenereerd voor dekking van overhead, omdat op doorbelaste uren aan projecten een toeslag voor overheaddekking wordt gerekend. Samen een incidenteel nadeel van € 3,007 miljoen. Dit betreft een exogene onderschrijding. - Opbrengsten voor zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof worden niet begroot en leveren een incidenteel en exogeen voordeel op, € 240.000. - Doordat er minder projecten gereed zijn gemeld dan begroot, is meer bouwrente toegerekend aan projecten, waardoor € 310.000 hogere opbrengst ontstaat dan begroot. Dit betreft een incidentele en exogene onderschrijding. - Tevens zijn meer opbrengsten uit detachering ontvangen dan begroot, € 225.000. Dit betreft een incidenteel en endogeen voordeel. - Bij de Nederlandse waterschapsbank is een verzoek tot teruggave ingehouden dividendbelasting over de jaren 2021 t/m 2023 ingediend. Dit was niet begroot, € 100.000. Dit betreft een incidenteel en exogeen voordeel.	-1.635	N
Rente en Afschrijvingen - € 43.000 lagere rentekosten. De renteverlagingen die de Europese Centrale Bank (ECB) heeft doorgevoerd zorgen voor lagere rentekosten op kortlopend krediet. Het rentepercentage is gezakt tot 2,75% aan het eind van het jaar, terwijl in de begroting 2024 rekening is gehouden met 3,50% voor het hele jaar. Dit betreft een incidenteel en exogeen voordeel. - €49.000 hogere afschrijvingskosten. De afwijking is niet materieel.	-6	N
Totale netto lasten WSH	5.093	V

Totale opbrengsten		
- De totale netto-belastingopbrengsten voor de watersysteemheffing zijn € 1,048 miljoen hoger dan initieel begroot. Op basis van de rapportages van BghU zijn de belastingopbrengsten bij de 1^e en 2^e Begrotingswijziging in totaal al met € 0,9 miljoen verhoogd: zowel voor Ongebouwd als voor Ingezetenen was de verhoging € 200.000 en voor Gebouwd is een verhoging van € 500.000 doorgevoerd. - Uit de jaarcijfers van BghU blijkt dat de uiteindelijk gerealiseerde belastingopbrengsten nog eens € 148.000 hoger zijn dan de gewijzigde begroting. Voor Ingezetenen is het voordeel € 56.000 lager uitgevallen dan op basis van de rapportages was ingeschat maar voor de overige categorieën is het voordeel groter dan was voorzien. Per categorie: - <u>Ingezetenen</u>: Hogere kwijscheldingen over het jaar 2023 - <u>Gebouwd</u>: Hogere stijging van de WOZ-waarde. - <u>Overig ongebouwd</u>: Een voordeel op de afwijking van oude jaren en dit voordeel werkt ook door in het belastingjaar 2024. - <u>Natuur</u>: niet begrote opbrengsten uit oude jaren. - <u>Verontreinigingsheffing</u>: Door meer bouwactiviteiten, zowel woningen als bedrijven en wegenbouw, zijn er meer lozingen op het oppervlaktewater(bronbemalingen) waarvoor verontreinigingsheffing in rekening wordt gebracht.	148	V
Totale opbrengsten WSH	148	V

Resultaat voor mutaties reserves	5.241	V
---	--------------	----------

Bedragen zijn in duizenden euro's

4.2.2. Toelichting kostendrager Zuiveringsheffing

Totale netto lasten		
Personeelskosten - De lagere personeelskosten is het gevolg van niet ingevulde vacatures. Om het werk doorgang te laten vinden, is meer gebruik gemaakt van inhuurkrachten dan begroot. Per saldo is er sprake van een incidentele en exogene onderschrijding van deze kosten.	2.418	V
Overige kosten - De kosten voor elektriciteit zijn € 770.000 lager. Dit betreft een teruggaaf energiebelasting over 2023 en 2024. Dit betreft een incidenteel en exogeen voordeel. - Daar tegenover staat een hogere effluentheffing (WVO) die betaald is aan AGV van € 318.000. Dit betreft een structureel en exogeen nadeel.	166	V
Overige opbrengsten - De lagere overige opbrengsten zijn te verklaren doordat er minder loonkosten zijn gemaakt, vanwege niet ingevulde vacatures, waardoor er ook minder loonkosten zijn doorbelast aan projecten. Ook is er daardoor minder dekking gegenereerd voor dekking van overhead, omdat op doorbelaste uren aan projecten een toeslag voor overheaddekking wordt gerekend. Samen een incidenteel en exogeen nadeel van € 2,560 miljoen. - Hogere opbrengst voor grensoverschrijdend afvalwater, als gevolg van een stijging van het aantal vervuilingseenheden en een hoger tarief dat HDSR heeft vastgesteld, € 327.000. Dit betreft een structureel en endogeen voordeel.	-1.979	N

Rente en afschrijvingen	187	V
- € 154.000 lagere rentekosten. De renteverlagingen die de Europese Centrale Bank (ECB) heeft doorgevoerd zorgen voor lagere rentekosten op kortlopend krediet. Het rentepercentage is gezakt tot 2,75% aan het eind van het jaar, terwijl in de begroting 2024 rekening is gehouden met 3,50% voor het hele jaar. Dit betreft een incidenteel en exogeen voordeel. - € 32.000 lagere afschrijvingskosten dan begroot. De afwijking is niet materieel en wordt niet verder toegelicht.		
Totale netto lasten ZH	792	V

Totale opbrengsten ZH		
Belastingopbrengsten Zuiveringsheffing	-673	N
- In 2024 is ook voor de zuiveringsheffing een begrotingswijziging doorgevoerd: een verlaging van de belastingopbrengst van € 1,6 miljoen: € 1,5 miljoen voor woningen en € 100.000 voor bedrijven. De totale netto-belastingopbrengsten voor de zuiveringsheffing zijn uiteindelijk € 2,273 miljoen lager dan initieel begroot. Ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt het nadeel derhalve nog eens € 0,673 miljoen. - Op het <u>onderdeel bedrijven</u> is de gerealiseerde belastingopbrengst ruim € 0,875 miljoen lager dan de gewijzigde begroting. Dit nadeel bestaat voor het grootste deel uit tegenvallende opbrengsten op de belastingjaren 2023 en 2024, vooral opbrengsten bij grote meetbedrijven. Voor deze bedrijven geldt dat aan het eind van het jaar de meetgegevens nog niet volledig zijn en dat er een inschatting moet worden gemaakt van het aantal af te rekenen vervuilingseenheden. Voor het belastingjaar 2023 bleek het aantal vervuilingseenheden dat in rekening kon worden gebracht veel lager dan bij het opstellen van de jaarrekening van 2023 werd ingeschat. Deze constatering is ook meegenomen in de prognose voor het aantal vervuilingseenheden dat nog over 2024 is op te leggen. Het opstellen van prognoses voor deze bedrijven is de laatste jaren lastig gebleken omdat het waterverbruik en de hoeveelheid aangeleverde vervuiling sterk is beïnvloed door de coronamaatregelen in 2020 tot en met 2022. Daardoor ontbraken betrouwbare historische gegevens om prognoses op te baseren. - Voor het <u>onderdeel zuiveringsheffing woningen</u> is er sprake van een voordeel ten opzichte van de gewijzigde begroting. Er is € 185.000 meer aan belastingopbrengsten gerealiseerd dan op basis van de tussentijdse rapportages van BghU werd verwacht. De belastingjaren 2023 en ouder zijn conform de eerdere prognose afgewikkeld. Het voordeel heeft dan ook betrekking op belastingjaar 2024. Dit voordeel ten opzichte van de gewijzigde begroting bestaat uit een kleinere verwachte doorwerking van de lagere belastingopbrengsten uit 2023 in het belastingjaar 2024.		
Totale opbrengsten ZH	-673	N

Resultaat voor mutaties reserves	119	V
---	------------	----------

Bedragen zijn in duizenden euro's

Rekening naar kosten- en opbrengstsoort

5.1 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoort

	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Lasten					
Rente en afschrijvingen	37.988	38.659	38.477	182	
Personeelslasten	71.640	84.015	78.377	5.638	
Goederen en diensten van derden	65.298	71.777	68.641	3.136	
Bijdragen aan derden	16.671	18.895	18.381	514	
Toevoeging voorzieningen/waarborgsom	6.255	396	366	30	
Totaal lasten	197.852	213.742	204.242	9.500	4%
Baten					
Financiële baten	933	343	527	184	
Personeelsbaten	707	85	680	595	
Goederen en diensten aan derden	4.760	4.933	5.358	425	
Bijdragen van overheden en derden	14.689	15.617	16.080	463	
Waterschapsbelastingen	142.685	156.678	156.153	-525	
Interne verrekeningen	20.496	22.029	16.747	-5.282	
Totaal baten	184.270	199.685	195.545	-4.140	-2%
Resultaat voor mutaties reserves	-13.582	-14.057	-8.697	5.360	
Mutaties bestemmingsreserves	3.794	3.186	306	-2.880	
Nog te bestemmen resultaat	-9.788	-10.871	-8.391	2.480	

Bedragen zijn in duizenden euro's

5.2 Toelichting rekening naar kosten- en opbrengstsoort

Lasten

Rente	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Rente geldleningen	7.836	8.770	8.572	198	
Rente GHJ (interne rente)	592	0	0	0	
Totaal	8.428	8.770	8.572	198	2%

Bedragen zijn in duizenden euro's

In de paragraaf financiering van het bestuursverslag is een nadere analyse opgenomen.

Afschrijvingen	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Materiële vaste activa	28.995	29.324	29.340	-16	
Financiële vaste activa	565	565	565	0	
Totaal	29.560	29.889	29.905	-16	0%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Personeelslasten	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Salarissen	43.989	57.499	50.034	7.465	
Uitkeringen	0	0	44	-44	
Sociale lasten	12.249	16.630	13.674	2.956	
Personeel van derden	12.178	6.596	10.766	-4.170	
Overige personeelslasten	3.224	3.290	3.859	-569	
Totaal	71.640	84.015	78.377	5.638	7%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Topinkomens

De Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT) maximeert de bezoldiging van een topfunctionaris op een beloning van € 233.000 inclusief kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever. Voor meer informatie over de WNT verwijzen wij u naar paragraaf 9 van het bestuursverslag.

Naam	Jaar	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Dienstbetrekking
F.H.M. Apeldoorn	2023	secretaris directeur	01-01-2023 t/m 31-12-2023	1,0 fte	ja
F.H.M. Apeldoorn	2024	secretaris directeur	01-01-2024 t/m 31-12-2024	1,0 fte	ja

Naam	2024	2023
F.H.M. Apeldoorn		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	160.936	152.510
Beloningen betaalbaar op termijn	23.282	22.414
Subtotaal	184.218	174.924
Individueel toepasselijke bezoldigingstermijn	233.000	223.000
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	184.218	174.924

Goederen en diensten van derden	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Duurzame gebruiksgoederen	224	351	183	168	
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	4.345	4.522	4.611	-89	
Energie	13.597	11.194	10.371	823	
Huren, pacht en andere rechten	222	202	220	-18	
Leasebetalingen operational lease	2.305	2.657	2.383	274	
Verzekeringen	504	529	428	101	
Belastingen	613	57	93	-36	
Onderhoud door derden	9.976	10.088	9.845	243	
Overige diensten door derden	33.512	42.177	40.507	1.670	
Totaal	65.298	71.777	68.641	3.136	4%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Energie

De onderschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door belasting teruggave energiebelasting 2023 en 2024.

Onderhoud door derden

In 2024 is er voor onderhoud door derden € 243.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een onderschrijding van € 340.000 op bouwkundig onderhoud en € 233.000 op onderhoud waterlopen. Daarnaast een overschrijding op beheer en onderhoud objecten van € 155.000 en € 156.000 overschrijding op schoonmaakwerkzaamheden.

Overige diensten door derden

In 2024 is er voor overige diensten door derden € 1,670 miljoen minder uitgegeven dan begroot. Onderstaand een toelichting van de afwijkingen groter dan € 250.000.

	afwijking	afwijking
Externe deskundige adviezen	1.085	20%
Overige diensten derden	1.109	9%
Support services ICT	845	48%
Kosten onvoorzien	300	100%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Bij de post externe deskundige adviezen is de onderschrijding met een bedrag van € 1,085 miljoen voornamelijk het gevolg van een lagere inzet van extern deskundigen bij het Klimaat programma, Gezond Water programma, Baggerprogramma, Organisatie beleid en -beheer.

Bij de overige diensten derden is de onderschrijding vooral het gevolg van lagere kosten op het Baggerprogramma. Daar tegenover staan overschrijdingen bij het Gezond Water programma en Beheer en onderhoud watergangen en Beheer en beleid watersystemen. Bij de post kosten onvoorzien is de risicoreservering voor onvoorziene kosten van € 300.000 niet besteed.

Bijdragen aan derden	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Bijdragen aan overheden	15.779	17.712	17.093	619	
Bijdragen aan overigen	892	1.183	1.288	-105	
Totaal	16.671	18.895	18.381	514	3%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Bijdragen aan overheden en overigen

In 2024 is er bij de post bijdragen aan overheden een onderschrijding van € 508.000. Dit is het gevolg van een onderschrijding van € 1,362 miljoen op bijdragen aan openbare lichamen in het kader van Gezond Water en het Klimaatprogramma. Daarnaast is er een overschrijding op bijdragen aan de Provincies van € 0,830 miljoen in het kader van het Gezond Water en Klimaat programma. De overschrijding van € 105.000 bij bijdragen aan overigen wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere bijdrage in het kader van het Veenweide programma.

Toevoegingen voorzieningen	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Toevoegingen aan voorzieningen	6.207	348	318	30	
Totaal	6.207	348	318	30	9%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toevoegingen voorzieningen:

De dotatie voorziening verkiezingen is niet opgenomen in 2024. In de resultaatbestemming 2024 is het voorstel om een bestemmingsreserve van € 330.00 te vormen met de vaststelling van de jaarrekening 2024.

Toevoegingen waarborgsom	Rekening 2023	Begroting 202 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Toevoeging waarborgsom	48	48	48	0	
Totaal	48	48	48	0	0%

Bedragen zijn in duizenden euro's

De toevoeging waarborgsom betreft de interne rente waarborgsom RWZI.

Baten

Financiële baten	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Dividenduitkering	235	235	421	186	
Interne rente	106	108	106	-2	
Interne rentebaten GHJ	592	0	0	0	
Totaal	933	343	527	184	54%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Hogere opbrengst dividenduitkering door verzoek teruggave ingehouden dividendbelasting over de jaren 2021 t/m 2023 bij uitkeringen dividend NWB.

Personeelsbaten	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Baten ivm salarissen en sociale lasten	707	85	680	595	
Totaal	707	85	680	595	700%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Baten in verband met salarissen en sociale lasten

In 2024 is een bedrag van € 317.000 ontvangen i.v.m. uitkeringen ziektewet. Dit bedrag is niet begroot.

De opbrengst van detachering van personeel is € 264.000 hoger dan in de begroting is opgenomen.

Goederen en diensten aan derden	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Vershil na BW/ realisatie	Vershil in %
Verkoop van grond	0	546	717	171	
Verkoop van overige goederen	16	0	0	0	
Verkoop van duurzame goedere	0	0	0	0	
Opbrengst uit grond en water	208	145	206	61	
Opbrengst uit overige eigendommen	82	277	94	-183	
Diensten voor derden/ov opbrengsten	4.454	3.965	4.341	376	
Totaal baten	4.760	4.933	5.358	425	9%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Diensten voor derden/overige opbrengsten

Het verschil in diensten voor derden / overige opbrengsten wordt veroorzaakt door een hogere opbrengst van € 327.000 op de post opbrengst grensoverschrijdend afvalwater, € 23.000 op Exploitatieopbrengsten en subsidies Energiebronnen en € 25.000 op Overige opbrengsten.

Bijdragen van overheden en derden	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Verschil na BW/ realisatie	Verschil in %
Bijdragen van overheden	14.359	15.613	15.800	187	
Bijdragen van overigen	330	4	280	276	
Totaal	14.689	15.617	16.080	463	3%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Bijdragen van overheden

De hogere opbrengst van € 187.000 is het gevolg van:

Hogere bijdragen vanuit het Rijk voor:

- compensatie uitvoeringstoets Wet Open Overheid € 38.000
- Gezond Water programma € 167.000
- verrekening RWS gezamenlijke kosten i.h.k.v. overdracht Merwedekanaal € 100.000
- voorschot Ondersteuningsprogramma Klimaat Neutraal € 40.000
- versnellingsprogramma Iachgas € 40.000
- Veenweide programma € 12.000

Hogere bijdrage vanuit de Provincie voor Veenweide programma € 35.000

Hogere bijdragen vanuit openbare lichamen voor:

- Gezond Water programma € 15.000
- Klimaat adaptatie € 48.000
- Werkzaamheden door Waterschap bij Veiligheidsregio Utrecht € 16.000

Lagere bijdragen vanuit overige openbare lichamen voor:

- Mutatie positief saldo MRB naar de balans € 84.000
- Baggerprogramma € 240.000

Bijdragen van overigen

De extra ontvangsten hebben betrekking op het doorberekenen van € 124.000 aan kosten van het Baggerprogramma in 2024. En er is een bijdrage Stimuleringsbudget Emissiebeperking Open Teelten en Veehouderij van € 156.000 ontvangen.

Waterschapsbelastingen (netto belastingopbrengst per categorie)	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Verschil na BW/ realisatie	Verschil in %
Watersysteemheffing ingezetenen	32.525	37.292	37.237	-55	
Watersysteemheffing gebouwd	41.064	45.783	45.846	63	
Watersysteemheffing ongebouwd	6.294	6.898	6.985	87	
Watersysteemheffing natuur	76	83	86	3	
Verontreinigingsheffing	108	220	270	50	
Zuiveringsheffing	62.618	66.402	65.729	-673	
Netto belastingopbrengsten	142.685	156.678	156.153	-525	0%

Bedragen zijn in duizenden euro's

In het bestuursverslag 2024 staat een uitgebreide toelichting op de belastingopbrengsten.

Interne verrekeningen	Rekening 2023	Begroting 2024 na BW	Realisatie 2024	Verschil na BW/ realisatie	Verschil in %
Vrijval voorzieningen	3.236	0	0	0	
Geactiveerde personeelslasten projecten	15.529	21.405	15.837	-5.568	
Geactiveerde bouwrente	875	624	910	286	
Geactiveerde uren baggerprojecten	856	0	0	0	
Totaal	20.496	22.029	16.747	-5.282	-24%

Bedragen zijn in duizenden euro's

In 2024 zijn minder productieve uren geschreven op investeringsprojecten en productieve uren op inhuur projecten. Ook de doorbelaste overhead vast – en inhuur personeel is lager dan begroot. Hierdoor is de opbrengst van de geactiveerde personeelslasten projecten € 5,568 miljoen lager dan begroot. Voor de geactiveerde bouwrente is de realisatie € 286.000 hoger dan begroot.

6. Specificaties

In paragraaf 6.1 wordt een totaaloverzicht gegeven van alle investeringsprojecten die aan het begin van het begrotingsjaar nog onderhanden zijn en die in het lopende jaar zijn gestart.

Hieronder worden de opgenomen kolommen in de totaaloverzichten nader toegelicht.

Categorie activa	Naam categorie activa
OHW t/m 2023	OHW = onderhanden werken, betreft projecten die op 31 december 2023 nog onderhanden zijn.
(Des)investeringen 2024	Gerealiseerde kosten in 2024 van de projecten.
Doorbelasting aan derden 2024	Ontvangen doorbelasting aan derden in 2024.
Subsidie 2024	Ontvangen subsidie in 2024.
Totaal mutatie 2024	Som van (des)investeringen minus doorbelasting aan derden minus subsidie.
Overboeking OHW 2024	Projecten die in 2024 gereedgekomen zijn en daardoor niet meer onderhanden zijn.
OHW t/m 2024	Projecten die op 31 december 2024 nog onderhanden zijn.

6.1 Specificatie onderhanden werk en restant krediet per 31-12-2024

Categorie activa	OHW t/m 2023	(Des)investering 2024	Doorbelasting aan derden/subsidies 2024	Totaal mutatie 2024	Overboeking OHW 2024	OHW t/m 2024
Gronden	0	1.605.581	160.431	1.445.150	-1.442.577	2.573
Vervoermiddelen	0	62		62	-62	0
Overige bedrijfsmiddelen	280.108	955.735		955.735	-1.235.843	0
Bedrijfsgebouwen/woonruimten	344.102	784.552		784.552	-219.246	909.408
Waterkeringen	19.598.268	42.390.501	40.542.483	1.848.018	-7.518.513	13.927.484
Watergangen, kunstwerken en gemalen	10.073.462	21.792.724	4.552.678	17.240.046	-7.397.007	19.916.501
Zuiveringstechnische werken	7.432.597	13.631.080		13.631.080	-6.391.249	14.673.049
Wegen	0			0	0	0
Totaal	37.728.537	81.160.235	45.255.592	35.904.643	-24.204.497	49.429.015

Voor een gedetailleerde toelichting op de kredieten van grote projecten wordt verwezen naar het bestuursverslag bijlage 2 investeringen – rapportage grote projecten. Op basis van de uitputting in 2024 van de kredieten is de inschatting dat de beschikbaar gestelde kredieten toereikend zijn voor de totale uitvoering van de projecten.

6.2 Staat van vaste schulden

nr.	Hoofdsom	Omschrijving lening	%	Datum rente	Einddatum lening	Datum aflossing	saldo 31-12-2023	rente 2024	aflossing 2024	Stand 31-12-2024
75	9.529.384	NWB 1-28647 (oud 1-14218)	2,588	1-aug	1-8-2044	1-aug	9.529.384	246.620		9.529.384
83	6.806.703	NWB 1E0015886	4,590	1-mei	1-5-2024	1-mei	272.268	12.497	272.268	-
85	6.988.215	NWB 1E0020340 / 28721	2,341	1-jun	1-6-2046	1-jun	6.988.215	163.594		6.988.215
97	25.000.000	NWB 1 0023587	3,990	7-jan	7-1-2030	7-jan	7.000.000	279.300	1.000.000	6.000.000
98	15.000.000	NWM 1 0024210	3,650	29-jun	29-6-2030	29-jun	4.200.000	153.300	600.000	3.600.000
99	10.000.000	1-24494	4,345	30-sep	30-9-2030	30-sep	2.800.000	121.660	400.000	2.400.000
100	10.000.000	1-24613	4,045	31-mrt	31-3-2031	31-mrt	3.200.000	129.440	400.000	2.800.000
102	20.000.000	geldlening 102 - 28690 (VH 24926)	3,085	1-okt	2-10-2034	1-okt	14.400.000	444.240		14.400.000
103	15.000.000	geldlening 103 - 28648 (oud 1-25382)	3,941	1-aug	1-8-2044	1-aug	15.000.000	591.150		15.000.000
104	35.000.000	geldlening 104 - 28691 (VH 25965)	4,199	1-sep	1-9-2045	1-sep	35.000.000	1.469.650		35.000.000
106	15.000.000	geldlening 106 (27481) start 07/12/2011	3,210	1-jul	1-7-2041	1-jul	15.000.000	481.500		15.000.000
107	12.000.000	geldlening 107 (28605) start 18-12-2014	1,924	1-aug	1-8-2039	1-aug	12.000.000	230.880		12.000.000
108	6.000.000	geldlening 108 (1-28683) start 20-2-2015	1,548	1-aug	1-8-2040	1-aug	6.000.000	92.880		6.000.000
109	17.600.000	Geldlening 109 (1-29231)	1,435	1-jul	1-7-2047	1-jul	17.600.000	252.560		17.600.000
110	20.000.000	Geldlening 110 (1-29300)	0,885	2-mei	2-5-2030	2-mei	14.000.000	123.900	2.000.000	12.000.000
111	10.000.000	Geldlening 111 (2-29399)-start 1-9-2017	1,800	1-sep	1-9-2049	1-sep	10.000.000	180.000	500.000	9.500.000
112	10.000.000	Geldlening 112 (2-29400)-start 1-9-2017	1,800	1-sep	1-9-2049	1-sep	10.000.000	180.000	500.000	9.500.000
113	10.000.000	Geldlening 113 (2-29398)-start 1-12-2017	1,300	1-dec	1-12-2033	1-dec	7.750.000	100.750	750.000	7.000.000
114	10.000.000	Geldlening 114 (2-29397)-start 1-12-2017	1,300	1-dec	1-12-2033	1-dec	7.750.000	100.750	750.000	7.000.000
115	10.000.000	Geldlening 115 (2-29406)-start 1-06-2018	1,279	1-jun	1-6-2033	1-jun	7.750.000	99.123	750.000	7.000.000
116	10.000.000	Geldlening 116 (2-29407)-start 1-06-2018	1,279	1-jun	1-6-2033	1-jun	7.750.000	99.123	750.000	7.000.000
117	10.000.000	Geldlening 117 (2-29408)-start 1-06-2018	1,861	1-jun	1-6-2046	1-jun	10.000.000	186.100		10.000.000
118	10.000.000	Geldlening 118 (2-29409)-start 1-06-2018	1,861	1-jun	1-6-2046	1-jun	10.000.000	186.100		10.000.000
119	20.000.000	Geldlening 119 (2-29505) start 1-04-2019	1,716	1-apr	3-4-2040	1-apr	17.000.000	291.720	1.000.000	16.000.000
120	20.000.000	Geldlening 120 (2-29506) start 1-04-2019	1,533	1-apr	2-4-2035	1-apr	16.100.000	246.813	1.300.000	14.800.000
121	10.000.000	Geldlening 121 (40.116475) start 21-06-2023	3,164	21-jun	21-6-2060	21-jun	10.000.000	316.400		10.000.000
122	10.000.000	Geldlening 122 (1-0040156) start 25-09-2023	3,310	1-sep	1-9-2054	1-sep	10.000.000	309.295		10.000.000
123	10.000.000	Geldlening 123 (1-0040111) start 01-03-2024	3,255	1-mrt	1-3-2050	1-mrt				10.000.000
124	10.000.000	Geldlening 124 (1-0040112) Start 03-06-2024	3,210	1-jun	1-6-2051	1-jun				10.000.000
125	25.000.000	Geldlening 125 (1-0040230) Start 05-02-2024	3,083	2-feb	2-2-2054	1-feb				25.000.000
126	10.000.000	Geldlening 126 (1-0040557) start 22-11-2024	2,806	1-nov	1-11-2056	1-nov				10.000.000
127	10.000.000	Geldlening 127 (1-0040558) start 22-11-2024	2,755	1-dec	1-12-2062	1-dec				10.000.000
128	10.000.000	Geldlening 128 (1-0040559) start 22-11-2024	2,735	4-mei	4-5-2065	4-mei				10.000.000
Subtotaal	Standaard leningen						287.089.867	7.089.345	10.972.268	351.117.599
101	15.564,66	Obligatielening	2,500				15.565			15.565
Totaal vaste schulden							287.105.432		10.972.268	351.133.164

Bedragen zijn in euro's

6.3 Bijlage SiSa verantwoording

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
IenW	E87	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater	Beschikkingnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)	Volledige zelfstandige uitvoering ? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87/01	Aard controle R Indicator: E87/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E87/03	Aard controle R Indicator: E87/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E87/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E87/06
			1 IENW/BSK-2024/325976	€ 99.089	€ 99.089	€ 99.089	€ 99.089	Ja
			2					
			10					
			Kopie beschikkingnaam/nummer	Correctie besteding (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E87/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E87/09			
			1 IENW/BSK-2024/325976	€ 0	Nee			
			2					
			10					
IenW	E107	Subsidieregeling stimulering uitvoering maatregelen Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	Beschikkingnummer	Totale bestedingen (t/m jaar T-1)	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E107/01	Aard van controle R Indicator: E107/02	Aard controle R Indicator: E107/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E107/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E107/05	
			1 IENW/BSK-2024/143085	€ 0	€ 167.229	€ 167.229	Nee	
			2					
			3					
LVVN	L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland SiSa tussen medeoverheden	Gebiedsnaam/nummer	Hieronder per regel één provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Totale besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/02	Aard controle R Indicator: L7B/03	Aard controle R Indicator: L7B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/06
			1 PZH-2021-777181630 / DOS-2021-0002404	030008 Provincie Zuid-Holland	€ 199.857	€ 731.842		Op 29-11-2024 is bij de bij Provincie Zuid-Holland een vaststellingsverzoek ingediend met accountantsverklaring.
			2				Ja	
			10					

7. Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden te Houten gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden op 31 december 2024 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit; en
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 20 december 2024.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de exploitatierekening naar programma's, naar kostendragers en naar kosten- en opbrengstsoorten over 2024;
- 2 de balans per 31 december 2024;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024, het door het Algemeen Bestuur vastgestelde controleprotocol op 18 december 2024 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.115.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit.

Op basis van paragraaf 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden

ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn overeengekomen dat wij aan het Algemeen Bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 105.500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem geëvalueerd. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij het management, de auditcommissie en anderen binnen de entiteit en bijbehorende verslagen en registraties beoordeeld. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

- Het risico dat het management en het dagelijks bestuur maatregelen van interne beheersing doorbreekt. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan het identificeren van significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering.
- Het risico van fraude in de uitgaande betalingen. Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd die inspelen op dit frauderisico waaronder het beoordelen van de rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie en daarnaast hebben wij een analyse op de betaalbestanden uitgevoerd gericht op de uitgaande betalingen in het boekjaar. Op basis hiervan hebben wij de meest risicovolle betalingen getoetst.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van bovengenoemde risico's.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het Dagelijks Bestuur heeft in de paragraaf weerstandsvermogen een analyse opgenomen inzake het opvangen van geschatte financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze werkzaamheden ten aanzien van deze analyse bestaan onder andere uit:

- Het inspecteren van de meerjarenbegroting en de beoordeling van de provincie als toezichthouder hierop;
- Het inspecteren van de wijze waarop een risico inventarisatie is uitgevoerd en hoe het weerstandsvermogen wordt bepaald;
- Het evalueren en bespreken van de financiële risico's en belangrijke veronderstellingen en uitgangspunten met het management en het dagelijks bestuur;
- Het overwegen of alle relevante informatie die wij als gevolg van onze controle hebben verkregen op een juiste wijze is opgenomen en toegelicht in de analyse. Wij hebben hierbij in het bijzonder aandacht besteed aan de financiële risico's gerelateerd aan de HWBP dijkversterkingsprojecten;

- Het analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen continueren van het geheel van waterschapstaken is gewaarborgd, inclusief het voldoen aan relevante convenanten.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de opgenomen analyse en de uitkomsten hiervan op de inschatting van de weerbaarheid door het dagelijks bestuur. Voor de volledigheid merken wij op dat de daadwerkelijke uitkomsten van gebeurtenissen kunnen afwijken van de gedane aannames en veronderstellingen in de risico analyse.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen; en
- de bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 109, lid 3 onder de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag, in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het Waterschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde afweging dat het waterschap in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het waterschap de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van het waterschap, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van het waterschap. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 19 juni 2025

Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

w.g. drs. P. Peters RA

8. Besluit

Opmaak, ter inzage legging en vaststelling

Deze rekening is aldus opgemaakt door het college van dijkgraaf en hoogheemraden van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden d.d 6 mei 2025.

, dijkgraaf
J.C.H. Haan

, secretaris-directeur
C. Apeldoorn

Deze rekening heeft, na voorafgaande kennisgeving, met alle bescheiden van 25 juni 2025 t/m 9 juli 2025 voor een ieder ter inzage gelegen.

Deze rekening is op 9 juli 2025 vastgesteld door het algemeen bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

, voorzitter
J.C.H. Haan

, secretaris
C. Apeldoorn